

Evaluering af Videnscenter om handicap

Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 på beskæftigelsesområdet

REALIZE

August 2021

Indhold

1	Resumé	3
2	Indledning	6
2.1	Forandringsteorien for evalueringen	7
2.2	Læsevejledning	8
3	Datagrundlaget for rapporteringen	8
4	Udbyttet af indsatsen for borgere, praksis og virksomheder	10
4.1	Udbyttet for borgerne	11
4.2	Udbytte for praksisfeltet og civilsamfundet	14
4.3	Udbyttet for virksomheder	17
5	Drivkræfter og barrierer i indsatsen	20
5.1	Centrale drivkræfter i videnscentrets indsats	20
5.2	Barrierer i Videnscentrets indsats	23
6	Fokusområder for det fremadrettede arbejde i Videnscentret	25
6.1	Tiltag 1: En endnu tydeligere profil for Videnscenter om Handicap	25
6.2	Tiltag 2: Styrke et tværfagligt arbejde på området for mennesker med handicap	26
6.3	Tiltag 3: Systematik i data på området for mennesker med handicap	27
6.4	Tiltag 4: Synlighed i landskabet	27
6.5	Tiltag 5: Videreudvikling af strategi for vidensformidling	28
6.6	Tiltag 6: Kvalificering af arbejdet med formidling af viden og brobygningen mellem viden og praksis	29
7	Bilagsmateriale	32
7.1	Forandringsteorien for evalueringen	32

1 Resumé

Videnscenter om handicap (herefter VOH) fik i satspuljen for 2019 på beskæftigelsesområdet midler til at gennemføre en række indsatser, der skal sikre lettilgængelige og kvalificerede indsatser til mennesker med handicap. Formålet er at understøtte mennesker med handicaps muligheder for at komme i job eller tættere på arbejdsfællesskaber og deltagelse i samfundets fællesskaber. Evalueringen er foretaget af konsulentfirmaet Realize ApS.

Evalueringen tager afsæt i en forandringsteori, som er en kondenseret udgave af de tre forandringsteorier, som videnscentret har udformet i projektperioden. Forandringsteorien viser, at VOH overordnet set arbejder i tre forandringsspor, som retter sig mod den borgernære indsats, den praksisrettede indsats og den policyrettede indsats, og at VOH gør det gennem videns-, data- og erfaringsopsamling, vidensudvikling, videns- og kapacitetsopbygning gennem formidling, rådgivning og undervisning samt netværksfacilitering, netværksdeltagelse og relationsdannelse.

Evalueringens fund, analyser og konklusioner beror på en trianguleret brug af datakilder, dels VOH's eget skriftlige materiale, herunder aktivitetskemaer og rapporteringer vedrørende indsatser og progression i forhold til uddannelse og beskæftigelse, dels 38 kvalitative interviews, der dækker over borgere, praksisfeltet i form af kommuner, civilsamfundet, handicaporganisationer, virksomheder og uddannelses- og forskningsinstitutioner. Dertil afholdelse af en kvalificeringsworkshop med deltagelse af udvalgte fageksperter og borgere.

Nedenfor følger et kort resumé af de væsentligste fund fra evalueringen opdelt i evalueringens tre hovedafsnit, som er: 1) et afsnit, der beskriver det udbytte, som de forskellige målgrupper har fået af deres samarbejde med VOH, 2) et afsnit om de centrale drivkræfter og barrierer i VOH's arbejde og 3) et afsnit om de fokusområder, evalueringen ser for VOH's fremadrettede arbejde.

Udbyttet af samarbejdet med VOH

Evalueringens centrale fund i relation til udbyttet for borgerne, for praksis og for virksomhederne centrerer sig om nedenstående pointer:

Udbytte for borgerne

Evalueringen tegner et billede af, at borgerne har oplevet følgende udbytte af indsatsen i regi af VOH

- Borgerne oplever, at mødet med kommunen og øvrige indsatser lettes, når VOH indgår i samarbejdet
- Borgerne mødes i højere grad et helhedsperspektiv – både i deres problembillede og i deres muligheder for deltagelse
- Indsatsen har styrket borgernes motivation, tro på egne evner og mulighedsrum
- Borgerne oplever, at indsatsen har bidraget til deres udvikling og trivsel
- Borgerne er kommet i job eller tættere på uddannelse og beskæftigelse.

Udbytte for praksis

Evalueringen peger også på, at praksisfeltet, herunder kommuner, organisationer i civilsamfundet og handicaporganisationer, har oplevet et udbytte af et samarbejde med VOH. Her viser evalueringen, at:

- VOH understøtter en vidensfundering af den faglige praksis og indsatsen til mennesker med handicap
- VOH medvirker til at facilitere et paradigmeskifte, som gradvist vinder indpas i praksis
- VOH understøtter en praksisnær omsætning af videnstung teori, som skaber handlinger i praksis og nye måder at gøre tingene på
- VOH møder praksisfeltet nærværende, relevant, meningsfuldt og fleksibelt
- VOH skubber på udviklingen af et mere helhedsorienteret og tværfagligt samarbejde i praksis.

Udbytte for virksomheder

Endeligt viser evalueringen også, at virksomheder, der har indgået i samarbejde med VOH, oplever et konkret udbytte. De oplever, at:

- VOH har understøttet en videreudvikling af alle led af virksomhedens rekrutteringsproces
- VOH understøtter en dybere forståelse af målgruppen af mennesker med handicap blandt virksomheder
- VOH forstår og handler efter virksomhedernes ståsted og situation.

Centrale drivkræfter og barrierer i VOH's arbejde

På tværs af de fund, som evalueringen gør sig i forhold til udbyttet af VOH's indsats, ses fem **centrale drivkræfter** for at lykkes med indsatsen. Det drejer sig om:

VOH som medvirkende til at understøtte positive forandringsdrivkræfter hos mennesker med handicap i de borgerrettede indsatser, som VOH har. I samarbejde mellem de fagprofessionelle i VOH og borgerne tilpasses indsatsen og målrettes de forskellige årsager, der kan være til de udfordringer, som borgeren har. Der er et fokus på systematisk at undersøge borgerens situation og sammen prioritere, hvad der er vigtigt at arbejde med, således indsatsen sker med afsæt i borgerens ønsker og behov.

Den ekspertdrevne og vidensbaserede tilgang, som aktørerne på området peger på som ganske nødvendig, og som giver mulighed for at hente viden og rådgivning på handicapområdet. Det er både viden, der har karakter af statistikker og andet talmæssigt data. Det er nyeste viden om virkningsfulde indsatser, som VOH selv har undersøgt, ny forskningsmæssig viden på området og praksisviden og -erfaringer, som VOH formidler til områdets aktører og øvrigt interesserede.

Den neutrale netværksfacilitator, som bringer mennesker på tværs af området sammen, og som sikrer, at de rette mennesker mødes til at drøfte udfordringer, der ikke løses med én tilgang. VOH beskrives som en uvildig eller neutral aktør, der kan få forskellige vidensområder, sektorer og organisationsformer ind i et netværk, hvor forskellige forståelser og rationaler kan drøftes gennem dialog og et fælles ønske om at sikre deltagelse for mennesker med handicap.

Helhedsperspektivet og dagsordenen om aktiv deltagelse i det hele levede liv, hvor VOH ses som afgørende i at drive og insistere på, at mennesker med handicap mødes i et helhedsorienteret perspektiv, og at deltagelse og fællesskaber kan komme i forskellige udgaver. VOH har en bred forankring, der gør det muligt også at formidle, hvordan deltagelse indenfor fritid, idræt og natur kan være veje til at turde prøve sig selv af i arbejdsfællesskaber, og at mennesker med handicap med den rette støtte kan være værdifulde medarbejdere for virksomhederne.

Brobygningen mellem det forsknings- og vidensbaserede og den praksismæssige anvendelighed, som handler om VOH's unikke rolle i både at have et ben i den videnstunge lejr med fokus på forskning og aktuel bedste viden og samtidigt at være i praksis og i direkte relation til fagpersoner og borgere på området. Det gør VOH i stand til både at være opdateret på nyeste viden og forskning på området og at have kendskabet og dybdeforståelsen til praksis via initiativer og tiltag.

Ligeledes peger evalueringen på **fire barrierer** i VOH's arbejde:

Videnscentret møder en 'siloopdelt virkelighed' med mange forskellige fagligheder og lovgivninger, der er institutionelt forankret i forskellige styrelser, kommunale forvaltninger og kan også have forskellige mål med de indsatser, der kan iværksættes inden for de pågældende lovgivningsmæssige rammer. Det er en virkelighed, som VOH møder, der kan kollidere med den forståelse, som et videnscenter, der ikke er forankret i et sektormæssigt område, kan tillade sig at have.

Et område med mange stærke og tydelige aktører, der alle ønsker at sikre de bedste betingelser for mennesker med handicap, men som har forskellige dagsordener og behov for at gøre opmærksomme på sig selv. Der er mange 'stærke stemmer' på området, og særligt handicaporganisationerne er naturligt meget politisk orienterede i deres arbejde, hvilket rejser spørgsmålet om, hvad VOH's plads er på området, og hvordan videnscentret kan positionere sig selv.

Den svære rolle og balance i at være en ekspertdrevet aktør og samtidigt at sikre omsætning og forankring af viden, som kræver forskellige kvalifikationer og kompetencemæssige profiler i et videnscenter, ligesom det kræver forskellige tiltag og tilgange.

Manglende dokumentation af effekter og systematisk indhentning af viden handicapområdet. Der har ikke traditionelt set på området sket en udbredt dokumentation af indsatser og systematisk indhentning af data om borgere med handicap og beskæftigelse, som betyder, at der ikke altid er veldokumenteret viden at formidle, og som betyder et fokus på at alliere sig med uddannelses- og forskningsverdenen.

Fremadrettede fokusområder

En endnu tydeligere profil for VOH, som handler om udviklingspotentialiet i at skærpe profilen som center gennem en mere tydelig fortælling om, hvorfor centret er til, hvilken værdi VOH bibringer området, hvilken rolle centret har, og hvad de tilbyder området konkret.

Fortsat styrkelse af det helhedsorienterede perspektiv og det tværfaglige samarbejde, hvor VOH medvirker til at udbrede modeller og metoder til tværfagligt samarbejde lokalt i kommuner og organisationer, der arbejder med mennesker med handicap. En tilgang som VOH selv afspejler med en tværfaglig sammensætning af medarbejdere og et fokus på at se helheder på tværs af områder og fagligheder.

Mere systematik i data på området for mennesker med handicap, hvor VOH går ind i arbejdet og medvirker til at italesætte et behov for at få skabt endnu større systematik i dataindsamling og opbevaring af data på området for mennesker med handicap. Både i videreudvikling af dataopsamling om målgruppens problemkompleks og deres deltagelse i aktive fællesskaber, og i opsamling af data og analyse af data, der kan kaste lys over effektiviteten af forskellige metoder og indsatser, som er målrettet mennesker med handicap.

Øget synlighed i landskabet af organisationer, der arbejder med mennesker med handicap, som handler om gennem en effektiv og målrettet strategi for synlighed, at styrke kendskabet til VOH blandt offentlige, private og frivillige organisationer, der arbejder med mennesker med handicap, og som kan få et udbytte af den viden, rådgivning og støtte, som VOH kan levere.

Videreudvikling af VOH's strategi for formidling, som har fokus på, at VOH kan vinde endnu større indpas og gennemslagskraft gennem et arbejde med mere systematisk og målrettet formidlingsindsats, da det kan være en udfordring at finde den rette viden og orientere sig i forhold til den store vidensbase, som er skabt af VOH. Dette gennem udforskning af, hvilke målgrupper, der er for vidensspredning og brug af viden og materiale, og hvilke behov, der er for at målrette viden og materialer.

Kvalificering af arbejdet med formidling af viden og materialer og brobygning mellem viden og praksis, som handler om, at det er afgørende, at viden og materialer kan omsættes og forankres i praksis. Det er ikke alene er en kommunikationsopgave, men også en opgave i at kontekstualisere og konkretisere med øje for den praksis, som viden omsættes ind i. VOH har kompetence til at bygge bro mellem videnstung teori og praksis og vil kunne kvalificere dette gennem løbende involvering og dialog med de ledere, fagpersoner og øvrige relevante, der skal gøre brug af materialer.

2 Indledning

Videnscenter om handicap (herefter VOH) har i satspuljen for 2019 på beskæftigelsesområdet fået midler til at gennemføre en række indsatser, som skal evalueres forud for forhandlingerne om finansloven for 2022. VOH ønsker i samarbejde med konsulenthuset Realize ApS at evaluere de indsatser i VOH, der er etableret inden for VOH's bevilling på satspuljen. Indsatser skal sikre lettilgængelige og kvalificerede indsatser til mennesker med handicap med det formål, at understøtte deres muligheder for at komme i job eller tættere på arbejdsfællesskaber og deltagelse i samfundets fællesskaber.

Realize vil være ansvarlig for at sikre en solid summativ evaluering af indsatserne. Det overordnede formål med evalueringen er at vurdere, hvorvidt målsætningerne i det tre et halvt-årige (målsætningerne for 2019, 2020 samt første halvår 2021) projekt er realiseret.

Som metodisk afsæt har Realize anlagt virkningsevalueringen. Denne tilgang er særlig anvendelig på områder, hvor virkninger ofte opstår i et komplekst samspil mellem forskellige faktorer, der har betydning for udbyttet af den samlede indsats, både for mennesker med handicap og praksisfeltet, der arbejder med mennesker med handicap. I virkningsevalueringen anvendes en hypotesedrevet tilgang, som søger at bekræfte eller afkræfte en række videns- og erfaringsbaserede hypoteser om forventede sammenhænge mellem indsatsens forskellige elementer og de resultater, som de skaber for mennesker med handicap. Samtidigt er virkningsevalueringen egnet til at undersøge indsatser, som dem i regi af VOH, hvor der er tale om en række indsatser, som er en del af et større set up. Der kan derfor ikke for denne indsats i regi af VOH foretages en effektmåling, der lever op til evalueringsteoretiske standarder og gør brug af for eksempel validerede måleredskaber. Men med virkningsevalueringen kan det sandsynliggøres, at positive resultater hos borgerne og praksis skabes af det 'input', indsatsen i regi af VOH, ligesom det kan undersøges, hvordan de positive resultater skabes, for hvem de virker og under hvilke omstændigheder.

Afsættet for virkningsevalueringen er en forandringsteori, som er et visuelt kort, der viser de videns- og erfaringsunderbyggede antagelser om sammenhængen mellem aktiviteterne i indsatsen og indsatsens resultater på kort og lang sigt. Det er denne teoretiske forståelse, og de hypoteser, som den giver anledning til, som udgør afsættet for at teste, om vi i virkeligheden kan se denne sammenhæng (jf. figur 1 nedenfor). Evalueringen har derfor fokus på systematisk at kvalificere, afprøve og teste de hypoteser, som indgår i forandringsteorien, og som forventes at have indflydelse på resultaterne af indsatsen.

Udgangspunktet for evalueringen er følgende fire spørgsmål:

UNDERSØGELSESPØRGSMÅL I EVALUERINGEN

- 1) En refleksion over formålet med indsatsen, herunder forandringsteorien for indsatsen, dens antagelser, mekanismer og sammenhænge
- 2) En redegørelse for den indsats der er implementeret, herunder hvilke typer af aktiviteter og initiativer der er implementeret
- 3) Analyse af output og outcome, særligt med fokus på de beskæftigelsesmæssige resultater og borgernes progression i det omfang det er muligt. Det vil sige om indsatserne har virket, for hvem og under hvilke omstændigheder?
- 4) En refleksion over indsatsen, drivere og barrierer i indsatsen og implementeringen af denne, samt hvilke udfordringer har der været, og hvilke refleksioner er der i forhold til den fremadrettede indsats

Dertil kommer, at VOH herudover har indlagt en større bredde i evalueringen. Her er fokus på det arbejde, som VOH har igangsat med udvikling af deres vidensfunktion med fokus på en let omsætning af vidensformidling, hvor ønsket er at styrke VOH videns- og kapacitetsopbygningsindsats, så aktuelt bedste viden om aktiv deltagelse i samfundets fællesskaber for mennesker med handicap i endnu højere grad informerer de organisationer, der arbejder med mennesker med handicap, og omsættes i de borgernære, praksisrettede og organisatoriske indsatser.

Evalueringen har således også et fokus på at opsamle og bearbejde viden, som kan understøtte VOH i det fremadrettede udviklings- og kapacitetsopbygningsarbejde – til gavn for målgrupper i de mange arenaer, hvor VOH arbejder og har indsatser.

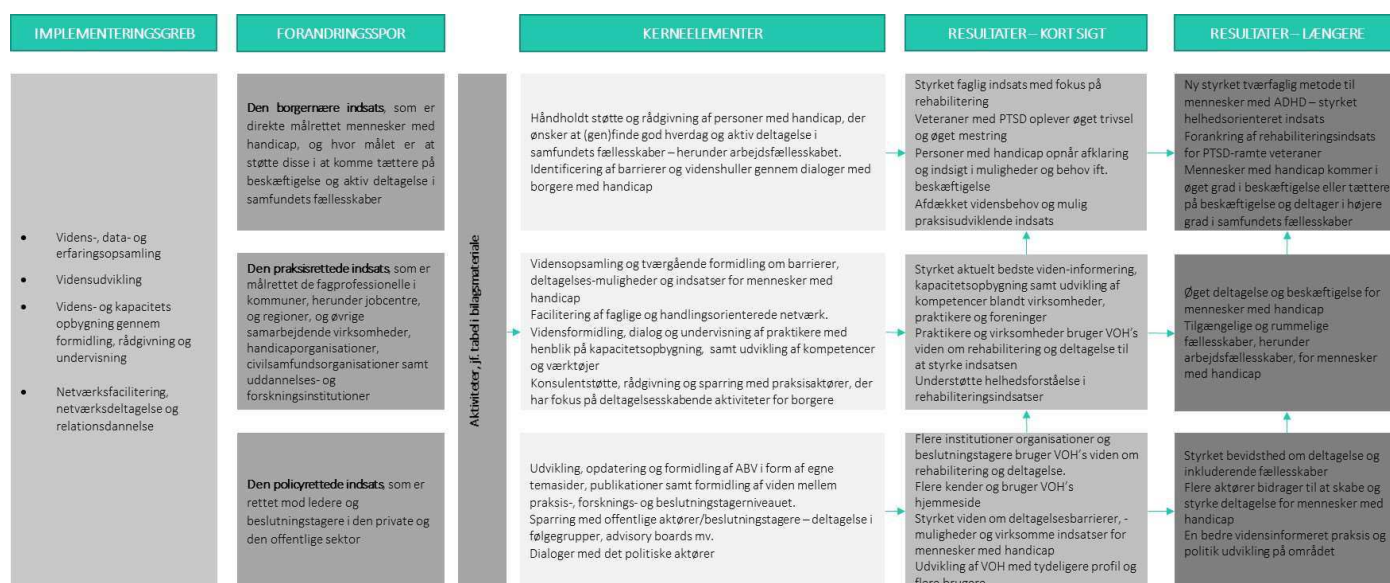
2.1 Forandringsteorien for evalueringen

Forandringsteorien, som er anvendt som afsæt for evalueringen, er en konceptualisering af de tre forandringsteorier fra hhv. 2019, 2020 og 2021. Samtidig er den et udtryk for en bearbejdning af de tre forandringsteorier, hvor vi har identificeret og operationaliseret tre forandringsspørsmål med hver deres kerneelementer og aktiviteter samt resultater på kortere og længere sigte.

Den konceptualiserede forandringsteori er dermed loyal overfor de tre oprindelige og operationelle forandringsteorier fra 2019, 2020 og 2021, men er bearbejdet i en form, hvor konkrete aktiviteter er operationaliseret i mere evaluerbare kerneelementer, og hvor resultater er sat i sammenhæng i mere tematisk format. Det er denne konceptualiserede forandringsteori, som evalueringen har sit afsæt i – og som der løbende refereres tilbage til i afsnittene med de centrale fund i de resterende kapitler i rapporten.

I figuren nedenfor ses et overblik over forandringsteorien. I bilagsmaterialet er en endnu mere udfoldet forandringsteori, hvor de enkelte aktiviteter også er udfoldet og beskrevet.

Figur 1: Overblik over forandringsteori

De tre forandringsspørsmål er:

- **Den borgernære indsats**, som er direkte målrettet mennesker med handicap, og hvor målet er at støtte disse i at komme tættere på beskæftigelse og aktiv deltagelse i samfundets fællesskaber.
- **Den praksisrettede indsats**, som er målrettet de fagprofessionelle i kommuner, herunder jobcentre, og regioner, og øvrige samarbejdende virksomheder, handicaporganisationer, civilsamfundsorganisationer samt uddannelses- og forskningsinstitutioner
- **Den policyrettede indsats**, som er rettet mod ledere og beslutningstagere i den private og den offentlige sektor.

De tre forandringsspor er gensidigt understøttende og har til formål samlet set at løfte indsatsen til mennesker med handicap med særligt fokus på deltagelse, aktivt liv og beskæftigelse. Sporene skal således ses i sammenhæng og er udtryk for en samlet indsats i regi af VOH.

Det fremgår også af forandringsteorien, at der er knyttet forskellige kerneelementer og aktiviteter til hver de tre forandringsspor, ligesom resultater på kort og langt sigt fremgår. Disse er udfoldet og beskrevet yderligere i bilagsmaterialet.

2.2 Læsevejledning

Udover nærværende kapitel rummer rapporten følgende kapitler:

- I kapitel 3 fremgår et overblik over datagrundlaget bag evalueringen.
- I kapitel 4 beskriver og analyserer vi udbyttet af VOH's indsatser, herunder for borgere, praksis og virksomheder.
- I kapitel 5 tegner vi et billede af de centrale drivkræfter og barrierer i indsatsen, herunder muligheder og udfordringer for at lykkes med indsatsen.
- I kapitel 6 har vi operationaliseret en række fokusområder til det fremadrettede samarbejde, som kan understøtte VOH i en videreudvikling af indsatsen.

I bilagsmaterialet fremgår som nævnt en forandringsteori for indsatsen i regi af VOH, herunder et overblik over forskellige typer af aktiviteter, som er iværksæt og forventede sammenhænge mellem indsatser, kerneelementer og resultater.

3 Datagrundlaget for rapporteringen

Evalueringen beror på forskellige former for datakilder, som præsenteres nedenfor.

Vi har indledningsvist modtaget **en større mængde skriftligt materiale fra VOH**, som vi har gennemlæst forud for gennemførelse af interviews. Der er tale om følgende:

SKRIFTLIGT MATERIALE DER INDGÅR I EVALUERINGEN

- Tre forandringsteorier for henholdsvis 2019, 2020 og 2021
- VOH's årsrapporter, som tegner et billede over gennemførte aktiviteter, herunder aktivitets- og resultatrapporter
- Øvrigt projektmateriale

Dernæst har vi i samarbejde med VOH udvalgt **en lang række informanter til at indgå i kvalitative interviews**. Vi har i alt foretaget 38 interviews, som udgør det centrale datagrundlag for evalueringen. Der er tale om følgende informanter:

Målgruppe	Antal
Borgere	Fem interviews med borgere.
Kommuner	Ti enkeltinterviews med: <ul style="list-style-type: none"> - Aalborg Kommune - Sønderborg Kommune

	<ul style="list-style-type: none"> - Roskilde Kommune - Københavns Kommune - Thisted Kommune - Frederikshavn Kommune - Ringsted Kommune - Region Midt - PTSD-klinikken
Civilsamfund	<p>Otte enkeltinterviews med:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hverdagsaktiviteterne - Marselisborgcentret - Parasport - Soldaterlegatet - Naturkonsulenterne - Veluxfonden - Dansk skoleidræt - Specialsport
Handicaporganisationer	<p>Fem enkeltinterviews med:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Danske Handicaporganisationer - Muskelsvindfonden - Friluftsrådet - Det Centrale Handicapråd - Sammenslutningen af Unge med Handicap
Virksomheder	<p>Syv enkeltinterviews med:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Danish Crown - TDC - Institutet for Blinde og Svagsynede - Landbrug og Fødevarer - Klap Job - Team Arbejdsliv - Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
Uddannelses- og forskningsinstitutioner	<p>Tre enkeltinterviews med:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aalborg Universitet - VIA University College - VIVE Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Forud for endelig rapportering har vi afholdt en **online kvalificeringsworkshop** med det formål at præsentere de centrale fund fra evalueringen og drøfte dem i kredsen af udvalgte aktører på området. Til workshoppen deltog følgende personer:

DELTAGERE PÅ KVALIFICERINGSWORKSHOP

- Mikkel Christensen – Repræsentant for målgruppen med handicap
- Frederik Olsen – Repræsentant for målgruppen med handicap
- Sønderborg Kommune – Konsulent i fritidsforvaltningen Asger Romme Andersen:
- PTSD-klinikken på Skejby – Socialrådgiver på PTSDindsatsen Sidsel Jacobsen
- Parasport DK – Udviklingschef Søren Jul Kristensen
- Sammenslutningen af Unge med Handicap – Sekretariatsleder: Ditte Rudolfsen
- Ligeværd – Sekretariatschef Esben Lindequist Kullberg
- Danish Crown – Socialrådgiver i Group HR Gitte Ferslev Pedersen
- Castbjerggård – Job og udviklingskonsulent Karina Winther
- VIVE Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd – Seniorforsker Leif Olsen

Som et led i at understøtte videnscentret i det fremadrettede arbejde afholdes i forlængelse af afrapporteringen en **intern workshop** med fysisk tilstedeværelse af VOH og Realize, hvor særligt de tiltag, der præsenteres i kapitel 5 drøftes og faciliteres ind i en læringskontekst, der kan styrke videnscentret yderligere i sin indsats.

4 Udbyttet af indsatsen for borgere, praksis og virksomheder

I kapitel 3 præsenterer vi evalueringens fund i relation til de forskellige former for udbytte af VOH's indsats, som de forskellige målgrupper fremhæver, at de har fået. Kapitlet er struktureret i tre underafsnit.

I første afsnit er der fokus på at beskrive og analysere udbyttet af indsatsen set fra et borgerperspektiv. I afsnittet herefter ses på, hvilket udbytte praksisfeltet, herunder særligt fagprofessionelle i kommuner og regioner samt medarbejdere i civilsamfund og handicaporganisationer har oplevet i samarbejdet med VOH. Endeligt afrundes kapitlet med en beskrivelse og analyse af udbyttet af samarbejdet med VOH set fra virksomhedernes perspektiv.

I boksen nedenfor ses de centrale konklusioner i kapitlet.

DE CENTRALE KONKLUSIONER I KAPITLET

Udbytte for borgerne

Evalueringen tegner et billede af, at borgerne har oplevet følgende udbytte af indsatsen i regi af VOH

- Borgerne oplever, at mødet med kommunen og øvrige indsatser lettes, når VOH indgår i samarbejdet
- Borgerne mødes i højere grad et helhedsperspektiv – både i deres problembillede og i deres muligheder for deltagelse
- Indsatsen har styrket borgernes motivation, tro på egne evner og mulighedsrum
- Borgerne oplever af indsatsen har bidraget til deres udvikling og trivsel
- Borgerne er kommet i job eller tættere på uddannelse og beskæftigelse.

Udbytte for praksis

Evalueringen peger også på, at praksisfeltet, herunder kommuner, organisationer i civilsamfundet og handicaporganisationer, har oplevet et udbytte af samarbejde med VOH. Her viser evalueringen, at:

- VOH understøtter en vidensfundering af den faglige praksis og indsatsen til mennesker med handicap
- VOH medvirker til at facilitere et paradigmeskifte, som gradvist vinder indpas i praksis
- VOH understøtter en praksisnær omsætning af videnstung teori, som skaber handlinger i praksis og nye måder at gøre tingene på
- VOH møder praksisfeltet nærværende, relevant, meningsfuldt og fleksibelt
- VOH skubber på udviklingen af et mere helhedsorienteret og tværfagligt samarbejde i praksis.

Udbytte for virksomheder

Endeligt viser evalueringen også, at virksomheder, der har indgået i samarbejde med VOH, oplever et konkret udbytte. De oplever, at:

- VOH har understøttet en videreudvikling af alle led af virksomhedens rekrutteringsproces
- VOH understøtter en dybere forståelse af målgruppen af mennesker med handicap blandt virksomheder
- VOH forstår og handler efter virksomhederne ståsted og situation.

4.1 Udbyttet for borgerne

Undervejs i evalueringen er der indsamlet viden og erfaringer blandt de borgere, som har været en del af en borgernære indsats i VOH-regi. Det drejer sig om borgere, der har været en del af enten jobindsats eller veteranindsatsen. Som vist i figuren nedenfor peger evalueringen på fem centrale former for udbytte for borgerne. De uddybes i de efterfølgende underafsnit.

**MØDET MED
KOMMUNEN OG ØVRIGE
INDSATSER LETTES FOR
BORGERNE**

**BORGERNE MØDES I ET
HELHEDSORIENTERET
PERSPEKTIV – BÅDE I
DERES PROBLEMBILLEDE
OG I DERES MULIGHEDER
FOR DELTAGELSE I
FÆLLESSKABER**

**INDSATSEN HAR STYRKET
BORGERNES
MOTIVATION, TRO PÅ
EGNE EVNER OG
MULIGHEDER**

**BORGERNE OPLEVER AT
INDSATSEN HAR
BIDRAGET TIL DERES
UDVIKLING OG TRIVSEL**

**BORGERNE ER KOMMET I
JOB ELLER TÆTTERE PÅ
UDDANNELSE OG
BESKÆFTIGELSE**

4.1.1 Mødet med kommunen og øvrige indsatser lettes for borgerne:

Blandt de borgere, der har indgået i interview, er det en entydig oplevelse, at samarbejdet med VOH har understøttet dem i deres møde med kommunen og øvrige indsats. Flere af borgene fortæller, at de har samarbejdet med medarbejdere fra VOH i en rolle, hvor medarbejdere har fungeret som bisidder eller rådgiver i borgerens møde med kommunen.

Her fortæller borgerne, at medarbejderne fra VOH understøttede mødet på flere måder. For det første oplever borgerne, at medarbejderne kan hjælpe med dem at få en forståelse af "kommune-sproget" og et overblik over det væld af indsatser og tilbud, der tales om i kommunalt regi. For det andet fortæller borgerne, at de oplevede en større grad af anerkendelse fra kommunens fagprofessionelle i møder, hvor medarbejdere fra VOH deltager. Det betyder ifølge borgerne, at deres sag behandles mere anerkendende, responsivt og seriøst. Endelig giver borgerne udtryk for, at deltagelse af medarbejdere fra VOH i mødet med kommune bidrager til ro og forudsigelighed. Medarbejderne for VOH kan tale for borgerne, ligesom borgerne fortæller, at medarbejderne fra VOH udstråler viden, ekspertise og praksiserfaringer, som de fagprofessionelle i kommunen anerkender og møder responsivt.

Ovenstående understreges af nedenstående citat fra en borger, som fortæller:

"Tilgangen til mig som menneske, hvor jeg bliver set, hørt og forstået. Det oplevede jeg i VOH. Og det havde jeg ikke mødt særlig meget de foregående år. Jeg følte mig derfor i live igen. Der var nogle, der troede på mig. Og de troede på, at jeg stadig havde noget at tilbyde arbejdsmarkedet. Anerkendt som menneske og med værdighed. Herudover den viden og erfaring, som VOH havde fik jeg gavn af. De kunne forklare mig kommune-sproget. Og de kunne bruge det i mødet med kommunen. Det var guld værd"

4.1.2 Borgerne mødes i et helhedsperspektiv – både i deres problembillede og i deres muligheder for deltagelse

Som det også fremgår af forandringsteorien, er det en klar ambition for indsatsen i VOH at understøtte en udvikling af praksis, så denne er mere helhedsorienteret. Et vigtigt fund i evalueringen er også, at alle de interviewede borgere oplever, at de er blevet mødt i et helhedsperspektiv. Ifølge borgerne omhandler det både, at de bliver mødt med en forståelse og et blik for deres samlede problembillede, men også et helhedsperspektiv i de muligheder de har for deltagelse, herunder arbejdsfællesskaber, for eksempel deltagelse i arbejdsfællesskaber på skånevilkår, brug af hjælpemidler og støtte igennem de handicapkompensationsordninger, der er til rådighed for mennesker med handicap.

Borgerne fortæller, at de i mødet med medarbejdere fra VOH, men også nogle af støttepersonerne i jobindsatsen og veteranindsatsen, mødes på en måde, hvor der tages højde for de komplekse sociale, fysiske og psykiske processer, der kendetegner borgeren og forbinder borgere med dets nære og knapt så nære omgivelser. Og de fortæller, at en forståelse af disse forhold hos de medarbejdere de mødes af, har afgørende betydning for, hvordan de fagprofessionelle handler i forhold til dem, for eksempel en øget forståelse af, hvorfor det kan være svært at deltage i møder og deltage i fællesskaber, som stiller særlige krav til borgerne.

Samtidig fortæller borgerne også, at mødet med særligt medarbejdere fra VOH har medvirket til, at der i indsatsen er arbejdet med et bredere perspektiv på deltagelse, herunder hvordan samspillet mellem deltagelse i andre fællesskaber end beskæftigelsesorienterede fællesskaber også kan være en arena, hvor de lærer og opbygger kompetencer, der kan bringes i spil på arbejdsmarkedet.

4.1.3 Indsatsen har styrket borgernes motivation, tro på egne evner og mulighedsrum

De borgere, der indgår i evalueringen, giver også udtryk for, at de indsatser, de har indgået i, og den støtte de har fået gennem videnscentret, har bidraget til at styrke deres motivation, tro på egne evner og givet dem nye muligheder for deltagelse, særligt deltagelse i arbejdsfællesskaber, herunder konkrete jobs (jf. også afsnit 3.1.5 nedenfor). Dette er i tråd med målet for indsatsen i VOH om, at borgerresultater på kort sigt er, at støtte borgerne i deres motivation og tro på egne evner, som et skridt på vejen til deltagelse i fællesskaber.

Flere af borgene fortæller, at de er blevet mere motiveret for deltagelse i fællesskaber, herunder arbejdsfællesskaber, og at denne motivation understøtter dem i at handle på nye måder. På den ene side giver de udtryk for, at motivationen skærper én i at se, hvilke følelsesmæssige reaktioner, behov og vaner, der måske har været en barriere for deltagelse, og herigennem også se hvilke forandringer, der skal til for at ændre egen situation. Samtidig fortæller de, at motivationen kommer til udtryk ved, at de i højere grad er motiveret for planlægning, bliver mere bevidste om egne intentioner med deltagelse i fællesskaber og opnår en større overbevisning om, at det kan lykkes for dem.

Ligeledes fortæller borgerne, at deltagelse i indsatsen har styrket deres tro på egne evner og understøttet en udvikling af deres kompetencer. De fortæller, at det handler om øget udholdenhed i forhold til deltagelse i fællesskaber og udvikling af helt konkrete praktiske kundskaber, som kan bruges i deres deltagelse i fællesskaber. De fortæller også, at det handler om psykologiske og mentale processer, hvor de har fået ny viden, de kan anvende i deres proces mod at komme tættere på arbejdsfællesskaber og i deres arbejde med styrke og udholdenhed i den mentale proces, det kan være at gå fra ikke at være en del af fællesskaber til i højere grad at blive inkluderet i fællesskaber, herunder arbejdsfællesskaber.

Endeligt giver borgerne udtryk for, at de gennem indsatsen, og herunder samarbejdet med VOH og indsatsen i regi af VOH, har fået blik for nye muligheder i deres proces mod deltagelse. De fortæller, at det dels drejer sig om muligheder i omgivelserne, der fremmer en forandring, herunder flere ressourcer, nye rum de kan træde ind i og større forståelse for deres forskellige muligheder for deltagelse i fællesskaber. Dels drejer det sig om styrkede relationer gennem samarbejdet med VOH, og den konkrete støtte og rådgivning i indsatsen, både i det professionelle og private netværk.

4.1.4 Borgerne oplever, at indsatsen har bidraget til deres udvikling og trivsel

En ting er, at indsatsen har understøttet en udvikling i borgernes motivation og tro på egne evner. En anden ting er om der skabt et mere bæredygtigt udgangspunkt for borgernes rejse og indsats mod beskæftigelse og deltagelse i fællesskaber.

Her tegner evalueringen også et billede af, at indsatsen i regi af VOH har tilvejebragt et positivt udbytte for borgerne. Således fortæller flere af borgerne, at de har "fået deres liv tilbage", og at det har bidraget positivt til udviklingen af deres selvværd, at de er blevet mindre økonomisk afhængig af systemet og igen oplevede at blive en del af samfundet. Som en borger fortæller:

"Jeg blev en del af samfundet igen. Nu er jeg ikke bare sådan en, der går rundt på kommunen og går til møder. Jeg følte, jeg fik mit liv tilbage. Jeg føler, jeg bliver set på en anden måde i samfundet. Når man er ude blandt andre mennesker, så bliver man også glad. Man kommunikerer med andre, man lærer nye ting og man får en bedre forankring i sig selv og sin væren og kunnen".

Citatet understreger, at borgerne ikke bare har fået en tro på egne evner og nye muligheder, men at indsatsen, herunder samarbejdet med VOH, også har styrket deres selvværd og understøttet en positiv udvikling i deres trivsel og tilværelsesforankring, som kommer til udtryk ved, at borgerne oplever sig inkluderet i samfundet, og at samfundet opleves som et trygt, rart, gennemskueligt og meningsfuldt sted at være. Samtidig fortæller borgerne også, at denne udvikling har understøttet dem i bedre deltagelsesforudsætninger, hvor de oplever at kunne udfolde og udvikle egne kompetencer og interesser i samspil med omgivelserne.

Således tegner der sig et billede af, at indsatsen har skubbet på en udvikling, der fremmer et robust greb om egen tilværelse blandt borgerne. Flere af de fagprofessionelle bakker op om dette perspektiv, blandt andet fagprofessionelle der har arbejdet med behandling af PTSD-ramte veteraner; PTSD-teamet i Region Midt, som har haft en parallel behandlingsindsats. De fortæller, at de i langt mindre grad oplever genhenvendelser til behandlingsindsatsen fra veteraner, som har modtaget en indsats i regi af veteranprojektet, som VOH har samarbejdet med øvrige aktører om, ligesom de fortæller, at der er sket et fald i genindlæggelser i psykiatrien blandt borgerne.

4.1.5 Borgerne er kommet i job eller tættere på uddannelse og beskæftigelse

Vi har i evalueringen ikke mange kvantitative data, der kan belyse borgernes progression i forhold til at komme tættere på beskæftigelse eller en form for beskæftigelse. Dog fremgår det af de årlige aktivitet- og resultatrapporter udarbejdet af VOH, at alle de veteraner, der har modtaget en indsats, har oplevet forbedringer i deres hverdag, for eksempel at de er kommet i beskæftigelse, påbegyndt uddannelse eller virksomhedspraktik eller er tilkendt førtidspension.

Interviews med borgere, som vi har foretaget som led i evalueringen, tegner ligeledes et billede af, at indsatsen i regi af VOH har understøttet dem i deres rejse mod job og deltagelse i beskæftigelsesfællesskaber, herunder også fastholdelse i job. Det kommer til udtryk ved enten, at de er kommet tættere på en afklaring af uddannelses- og/eller beskæftigelsesmuligheder eller er kommet i egentlig beskæftigelse, herunder fleksjob eller fuldtidsjob.

Evalueringen viser således, at indsatsen har haft et positivt udbytte for de fleste af borgerne, da de er kommet i beskæftigelse eller tættere på arbejdsmarkedet, for eksempel gennem afklaring af jobsituation eller deltagelse i uddannelse, ligesom de generelt har fået mere mod på deltagelse i de beskæftigelsesfællesskaber, de er afklaret til. En borger fortæller blandt andet:

”Samarbejdet med VOH og den indsats jeg var en del af, gav mig chancen for et flexjob på 4 timer ugentligt. Og gennem samarbejdet med VOH fik virksomheden rådgivning og jeg fik rådgivning. Og det har betyder, at jeg nu er blevet fastansat receptionist i virksomheden, hvor jeg arbejder 12 timer ugentligt”.

En anden borger fortæller:

”VOH hjalp mig med at have dialogen med kommunen om antallet timer og jobfunktion jeg skulle have. Det betød jeg kom i skånejob med det rette antal timer. Det gør ikke bare, at jeg nu er i job. Men det giver mig også det overskud jeg har brug i hverdagen, blandt andet til min familie og øvrige interesser”.

4.2 Udbytte for praksisfeltet og civilsamfundet

I det foregående afsnit tegner evalueringen et billede af det udbytte, som borgere, der har indgået i konkrete indsatser, herunder jobindsats og veteranindsatsen, har oplevet. I dette afsnit retter evalueringen fokus på udbyttet for praksisfeltet, særligt fagprofessionelle i kommuner og regioner, civilsamfundsorganisationer og handicaporganisationer. Fokus er på deres udbytte af samarbejdet med VOH om både konkrete indsatser til mennesker med handicap og bredere videns- og udviklingsamarbejde.

4.2.1 Vidensfundering af den faglige praksis og indsatsen til mennesker med handicap

Data fra evalueringen viser også, at langt hovedparten af interviewpersonerne, særligt fra kommuner og civilsamfundet, oplever at samarbejde med VOH, herunder VOH's systematiske indsamling og formidling af viden, understøtter en vidensfundering af deres faglige praksis og i indsatsen til mennesker med handicap.

Ifølge interviewpersonerne kommer denne vidensfundering af praksis og konkrete indsatser til udtryk på flere måder. For det første fortæller de, at viden fra VOH understøtter dem i at styrke eksisterende metoder til mennesker med handicap eller informerer udviklingen af helt nye metoder. Her giver interviewpersonerne udtryk for, at de gennem samarbejde med VOH får indspark til udvikling af eksisterende eller nye metoder, hvor særligt rehabiliteringsperspektivet er i centrum, men også indspark til at arbejde yderligere med videnselementer, som forskning og praksis viser er lovende, herunder:

- **Beskrivelse af egne metoder og indsatser**, herunder arbejdet med at få beskrevet indsatsen systematisk, hvilke grupper af mennesker med handicap indsatsen er rettet mod, samt hvilke kernelementer og aktiviteter metoden består af, og hvilke overordnede mål indsatsen har.

- **Arbejdet med individuelle mål**, hvor der arbejdes med udviklingen af klare og relevante mål for borgernes udvikling, som indsatsen er målrettet.
- **Datainformeret tilgang**, herunder hvordan der kan arbejdes med data i en faglig reflektiv praksis omkring arbejdet med indsatsen samt en styrket opmærksomhed på løbende kvalitetsudvikling i arbejdet med indsatsen.
- **Tværfagligt og relationelt samarbejde**, herunder understøttelse til udvikling af de fagprofessionelles relationskompetencer til at samarbejde konstruktivt med borgere og øvrige fagprofessionelle, som indgår i og arbejder med indsatsen.
- **Individuel tilrettelæggelse**, hvor der er fokus på at udvikle indsatsen, så denne tager udgangspunkt i borgerens ressourcer og borgerens ønsker og drømme samt tilrettelæggelse, som sikrer borgeren en høj grad af deltagelse.
- **Opfølgning på arbejdet med borgeren**, herunder arbejdet med udvikling af indsatsen, så der sker en løbende opfølgning på arbejdet med indsatsen og samarbejdet med borgeren og på den baggrund en konkrete tilpasning af indsatsen.

For det andet giver interviewpersonerne udtryk for, at VOH's vidensindsamling og vidensformidling bidrager til, at interviewpersonerne udvikler deres forståelse af målgruppen af mennesker med handicap. Det drejer sig om en udvikling i forståelse af, dels problembilledet hos mennesker med handicap i forhold til deltagelse i fællesskaber, herunder arbejdsfællesskaber, dels en forståelse af hvordan der kan arbejdes med en tilpasset bevægelse for mennesker med handicap. Endeligt siger interviewpersonerne også, at viden og rådgivning fra VOH bidrager til at løfte deres viden om mulighederne i hjælpemiddelordninger og handicapkompensationsordninger, som understøtter dem i at være endnu mere proaktive i indsatsen til mennesker med handicap, for eksempel ved at søge om hjælpemidler eller støtte gennem handicapkompensationsordninger, for eksempel forud for at borgeren indgår i praktikforløb på en virksomhed.

En interviewperson fra en kommune fortæller:

”Vi oplever, at VOH har styrket vores praksis gennem helt konkrete samtaleteknikker og guides til arbejdet. Men også gennem rådgivning om kompensationsordninger og via uddannelsesdage, hvor vi har fået indblik i både metoder og hjælpemiddelordninger”.

4.2.2 VOH medvirker til at facilitere et paradigmeskifte, som gradvist vinder indpas i praksis

Interviewpersoner fra civilsamfundet og særligt kommuner giver udtryk for, at samarbejdet med VOH understøtter en forandring i det paradigme eller det perspektiv, som de fagprofessionelle i deres praksis og indsats møder mennesker med handicap med.

De fortæller her, at der i praksis og i indsatsen til mennesker med handicap kan spores en forandring fra det, der kan kaldes et kronicitets-paradigme til et rehabiliterende paradigme. Fra et kronicitetsparadigme, hvor borgeren skal hjælpes til at leve med sin funktionsnedsættelse gennem en tilbudsvifte, der tilbyder forskellige positive oplevelser og aktiviteter med afsæt i borgerens funktionsnedsættelse. Til et nyt paradigme, som vinder indpas, og som VOH ifølge interviewpersoner skubber på for, hvor der i stedet er fokus på at opbygge borgerens mulighed for deltagelse, og der er en tro på, at borgeren kan fastholde, udvikle og udnytte sine evner og kompetencer. Det betyder, ifølge de forskellige interviewpersoner, også et markant skifte i, hvilke indsatser der skal iværksættes, og at praksis i stigende grad bygger indsatser til borgerne på viden om en effektiv rehabiliterende tilgang til at understøtte borgerens udvikling i forhold til sociale relationer, selvbestemmelse, deltagelse, uddannelse og beskæftigelse.

En interviewperson fra civilsamfundet fortæller:

”I Danmark er udgangspunktet, at alle behandles lige. Men forudsætningen for, at vi kan behandle alle lige, er, at vi behandler dem forskelligt. Møder dem med udgangspunkt i deres vilkår og deres livssituation. Og på den baggrund ser menneskets ressourcer, kompetencer og muligheder. I VOH er de med til at udbrede dette tankegods i praksis.”

Især de kommunale interviewpersoner fortæller, at det er blandt de fagprofessionelle i jobcentret og særligt i dagpenge-afsnittet, at et nye paradigme og perspektiv på mennesker med handicap vinder indpas, som led i et samarbejde med VOH. Her var man før i højere grad forankret i kronicitetsparadigmet og handlede ud fra det i kontakten med borgerne.

4.2.3 VOH understøtter en praksisnær omsætning af videnstung teori, som skaber handlinger i praksis og nye måder at gøre tingene på

Et centralt formål med VOH er produktion af viden med relevans for området for mennesker med handicap. Ideen er, at for at lykkes med den understøttende indsats til mennesker med handicap ift. at øge deltagelse i samfundets fællesskaber, er der behov for, at praksis kontinuert baseres på aktuelt bedste viden fra forskning og lovende praksis om, hvad der virker.

Evalueringen viser imidlertid, at der ikke alene er behov for at forsyne ledere og fagprofessionelle i praksis med viden. De mange fagprofessionelle, der har indgået i interviews, fortæller også, at der behov for at hjælpe dem med at få viden omsat til nye handlinger i praksis. Nye handlinger, der er funderet i viden, men tilpasset praksis. Det kræver, at der bygges bro mellem på den ene side forskningsviden og viden om lovende praksis og på den anden side den daglige praksis. I dette er viden om, hvad der virker, ikke det samme som, at dette kan omsættes effektivt i praksis. Der er derfor også behov for viden om, hvordan indsatsen kan udmøntes i praksis, og for hvem den vil være virkningsfuld. Og her tegner interviewpersonerne et entydigt billede af, at VOH spiller en vigtig rolle og i høj grad lykkes med dette arbejde. De fortæller, at det netop er i omsætningen af viden, at medarbejdere fra VOH - i tæt samspil med praksis - spiller en vigtig rolle. Det kan være i form af en rolle som såkaldt "Knowledge Broker", som står på en strategi for anvendelse af viden og facilitering af vidensdeling, som er mere konceptuel og kontekstuel end instrumentel. Med det menes, at medarbejdere fra VOH, i samspillet med praksis, ikke alene har øje for, at den fagprofessionelle praksis foregår kontekstuel, i nuet, i det ubestemte og i mødet mellem mennesker, som er kendetegnet ved at forandre sig konstant, men også har et stærkt fokus på, hvordan forskningsviden og viden om lovende praksis kan nuancere ledelsens og de fagprofessionelles forståelse af en situation, åbne op for nye indsigter og perspektiver.

Evalueringen viser således, at VOH i høj grad er lykkes med at forsyne praksis med den viden, som de ikke altid selv har tid til at hente. Evalueringen viser også, at der er et stort behov for at give ledelse og de fagprofessionelle solid viden, som kan medvirke til at forbedre praksis og støtte dem i at bringe viden i anvendelse, så de bliver i endnu bedre stand til at levere virksomme og bæredygtige løsninger til gavn mennesker med handicap.

4.2.4 VOH møder praksisfeltet nærværende, relevant, meningsfuldt og fleksibelt

Blandt de mange fagprofessionelle fra kommuner, civilsamfundsorganisationer og handicaporganisationer tegnes der et klart billede af, at VOH samarbejder med dem på en måde, hvor medarbejdere fra VOH opleves nærværende og fleksible i deres tilgang til samarbejde.

Ifølge flere interviewpersoner gavner det både dem selv, men også borgeren. Det giver borgerne en oplevelse af trykthed og kontinuitet i indsatsen, fordi de oplever, at de kan trække på VOH's indsats hele vejen igennem forløbet og indsatsen - fra opstart, over opfølgning til afslutning.

Samtidig giver interviewpersonerne udtryk for, at VOH møder dem med en specialiseret rådgivning og en ekspertise, som er relevant, meningsfuld og nyttig. Det betyder, at de kan skræddersy egen praksis og indsats til mødet med borgerne, ligesom det også har den indvirkning, at deres egen praksis løbende udvikles og målrettes de specifikke behov, de fagprofessionelle selv har for at kunne levere den bedste tænkelige indsats – og de behov og ønsker som borgerne har.

En fagprofessionel fra en kommune fortæller:

"Når en borger har det svært, skal vi udvise fleksibilitet og opjustere indsatsen omkring den enkelte borger. Dette så vi både forebygger en forværring af situationen og understøtter borgerens rejse og forandringsproces. Og her oplever jeg,

at vi kan have det svært i kommunen. Men når vi samarbejder med VOH, har vi den mulighed. Det gavner både os og borgerne”.

4.2.5 VOH skubber på udviklingen af et mere helhedsorienteret og tværfagligt samarbejde i praksis

Et sidste vigtigt fund i evalueringen i relation til praksisfeltet er, at der tegnes et billede af, at indsatsen i VOH har en positiv indvirkning på praksis, idet VOH skubber til udviklingen af et mere helhedsorienteret perspektiv på mennesker med handicap - og dermed også på udviklingen af mere bæredygtige modeller for tværfagligt samarbejde i praksis.

Alle interviewpersoner peger på, at det er et vigtigt udviklingsområde, da borgere med handicap stadig oplever, at indsatsen ikke nødvendigvis er koordineret og sammenhængende på tværs af de fagområder, som indgår i indsatsen.

På den ene side kommer udbyttet til *Figur 2: De mange fagområder der arbejdes med*

udtryk ved, at området for mennesker med handicap er kendetegnet ved, dels at borgerne har et komplekst problem-billede, som ofte kræver indsatser fra forskellige fagområder, dels er et område præget af mange forskellige aktører, som hver især varetager specifikke interesser, for eksempel målgruppenspecifikke handicaporganisationer. Her fortæller flere interviewpersoner, at VOH er med til at udbrede et mere helhedsorienteret perspektiv, hvor området tilgås ud fra tilgang med en samlet indsats, hvor 'helheder' er nøgleordet, og hvor ambitionen er, at mennesker med handicap får bedre mulighed for at leve et aktivt liv og opleve deltagelse i samfundslivet – i skolen, under uddannelse, på arbejdsmarkedet og i fritiden.

På den anden side kommer det til udtryk ved, at VOH har stor ekspertise i og viden om, hvordan der både ledelsesmæssigt og medarbejdermæssigt kan arbejdes på en måde, hvor en tværfaglig tilgang understøtter mere sammenhængende forløb og indsatser for mennesker med handicap.

Ifølge samme interviewpersoner formår VOH at løfte mere silo-forankret viden knyttet til et specifikt fagområde op, arbejde denne og rekonstekstualisere denne viden, så den flyder på tværs af silo-forankrede fagområder. Dette til gavn for både praksis, hvor tværfagligt samarbejde udvikles, og for borgerne som oplever mere sammenhængende og koordinerede forløb og indsatser, som har positiv indvirkning på deres trivsel og udvikling. Det tyder således på, at det ønskede resultater, som fremgår i forandringsteorien om udviklingen af en mere helhedsorienteret indsats og et helhedsorienteret blik på borgernes muligheder for aktiv deltagelse, er indfriet i regi af indsatsen i VOH.

4.3 Udbyttet for virksomheder

I dette sidste afsnit af kapitel 3 med fokus på udbyttet af de forskellige indsatser og aktiviteter i VOH-regi, er fokus målrettet, hvilket udbytte virksomhederne oplever i samarbejdet med VOH.

4.3.1 VOH har understøttet en videreudvikling af alle led af virksomhedens rekrutteringsproces

Alle interviewpersoner fra virksomhederne peger på, at samarbejdet med VOH har bidraget til en videreudvikling af deres rekrutteringsproces. Det drejer sig både om ansøgningsprocessen, onboarding af ledere og medarbejdere og indsatsen for fastholdelse af mennesker med handicap i beskæftigelse.

Citatet fra et interview understreger dette:

”Vi fik nogle helt nye briller at se verden igennem efter vores møde med VOH. Vi fik konkrete input til selve ansøgningsprocessen og helt specifikke ideer til, hvordan vi kunne udarbejde mere inkluderende jobopslag, så jobbet fremstår attraktivt, vedkommende og meningsfuldt for mennesker med handicap. Vi blev også langt mere opmærksom på, hvordan vi kan samtale med mennesker med handicap. Spørge dem om deres oplevelse af virksomheden? Hvad de ønsker sig? Hvad der virker i de fysiske og psykiske arbejdsprocesser på virksomheden? De konkrete rundbordssamtaler, hvor VOH faciliterede dialoger mellem os og mennesker med handicap, gav os et solidt indblik i, hvad de oplevede af barrierer og muligheder, helt fra start i ansøgningsprocessen og undervejs i samarbejdet på virksomheden. Et indblik vi på ingen måde havde før, og et indblik vi ikke kunne have fået, hvis ikke VOH havde faciliteret rundbordssamtaler med borgerne”.

Citatet ovenfor viser tydeligt, at VOH har været med til at skubbe på en udvikling i virksomhedernes rekrutteringsproces, så denne i endnu højere grad bygger på indsigter fra en rehabiliterende og inkluderende tilgang til arbejdet.

4.3.2 VOH understøtter en dybere forståelse af målgruppen af mennesker med handicap blandt virksomheder

Interviewpersonerne fra virksomhederne giver også udtryk for, at samarbejdet med VOH har understøttet dem i en bedre forståelse af målgruppen af mennesker med handicap.

På den ene side handler det om at få en bedre forståelse af, hvilke problematikker mennesker med handicap kan bære på i et helhedsbillede, og hvilken betydning disse problematikker har for borgerens beskæftigelsessituation. På den anden side handler det om, at VOH har støttet virksomhederne med operationelle guides og værktøjer, for eksempel samtaleteknikker til, hvordan de kan gribe dialogen med mennesker med handicap an samt procedurer og værktøjer, der understøtter fastholdelse og løbende opfølgning.

Citatet her understreger denne to-leddet understøttelse, som VOH har bidraget med, af udbytte hos virksomhederne. Her fortæller en interviewperson fra en virksomhed:

”Vi har fået hel enorm meget viden om, hvordan vi skal forholde os, når en veteran kommer ind ad døren. Det har været en total øjenåbner. Vi har både fået teoretiske viden om PTSD og de følgevirkninger, der er knyttet hertil, men vi har også fået hel konkret brugbar viden. Vi ved nu, at man ikke kan sætte veteraner i båd. Indsatsen og samarbejdet med dem skal tilpasses fleksibelt til deres ståsted. Uden VOH var vi ikke rustet til det arbejde. De har givet os en teoretisk ballast, og de har givet os helt konkrete værktøjer til, hvordan vi hos os kan arbejde med veteraner og deres problemkompleks”.

Nedenfor er oplistet en række pointer, som evalueringen peger på ift. VOH's understøttelse af virksomhederne.

VOH'S UNDERSTØTTELSE AF VIRKSOMHEDERNE OG INDBLIK I MÅLGRUPPEN

- VOH understøtter virksomhederne i en bedre forståelse af, hvilke behov eller problemstillinger hos målgruppen af mennesker med handicap, deres indsats på virksomheden skal bidrage til at opfylde
- VOH understøtter virksomhederne i at få et bedre billede af mennesker med handicap, herunder deres socioøkonomiske situation, funktionsniveau og sociale problemstillinger og ressourcer
- VOH understøtter virksomhederne i at kunne forstå og anvende forskellige relevante støtteredskaber til at arbejde med målgruppen af mennesker med handicap.
- VOH understøtter virksomhederne i, hvilke principper eller processer for samspil med eller inddragelse af mennesker med handicap, der virker godt
- VOH understøtter virksomhederne i gode greb til at fastholde mennesker med handicap igennem hele det planlagte forløb på virksomheden
- VOH understøtter virksomhederne i at få et dybdegående indblik i, hvordan indsatsen i regi af virksomheden også kan påvirke andre forhold i borgerens hverdag og livssituation end den umiddelbare problemstilling
- VOH understøtter virksomhederne i, hvordan de kan inddrage og få information om borgerens tilfredshed med arbejdet og indsatsen i virksomheden.

Samlet set tegner evalueringen altså et billede af, at virksomhedernes samarbejde med VOH i endnu højere grad har rustet virksomhederne i deres arbejde med at inkludere mennesker med handicap i beskæftigelse.

Virksomhederne oplever, at VOH forstår og handler efter virksomhederne ståsted og situation

De interviewpersoner, der er interviewet fra virksomheder, fortæller, at samarbejdet med VOH har understreget, hvor vigtigt det er, at de parter, der mødes om en samlet beskæftigelsesindsats til mennesker med handicap, har et kendskab til hinanden og har sat sig ind i hinandens situation og ståsted. De fortæller, at de i VOH mødes af velforberedte medarbejdere, der på forhånd har sat sig godt ind i virksomhedens formål, arbejdsprocesser, arbejdsrammer, virksomhedsstrukturer og arbejdsfunktioner. Ifølge interviewpersonerne fra virksomhederne har det stor betydning, dels for det samarbejde, der pågår, da det giver virksomhederne en oplevelse af, at VOH kan være en sparrings- og samarbejdspartner, der på egen hånd kan bringe ideer til bordet for bedst mulig inklusion af mennesker med handicap på arbejdsmarkedet, dels for de mennesker indsatsen er målrettet, da de oplever, at der er sammenhæng i indsatsen mellem VOH, kommune og virksomheder.

En interviewperson fortæller:

"I VOH gør de det bedre end andre offentlige tilbud. De har en super forståelse for den virkelighed, vi arbejder i. De kan rådgive os om, hvor mange vi skal uddanne for at lykkes. De kan fortælle, hvilken betydning det har vores produktion, at ansatte mennesker med handicap. De kan hjælpe os med helt konkrete planer. For eksempel anbefalede de et peer-projekt til os. Vi anede ikke, hvordan vi skulle finde peers blandt vores medarbejdere. Her var VOH gode. De hjalp os med det. De hjælper os på en måde, hvor vi ikke skal bruge en hel masse ressourcer. De forstår vores virkelighed. Og det er virkelig afgørende. Her er VOH helt vildt gode"

Samtidig fortæller interviewpersonerne fra virksomhederne, at VOH's proaktive indsats og arbejde med at sætte sig ind i virksomheden på forhånd, understøtter udviklingen af fælles forståelser og et fælles sprog de forskellige partnere imellem. Interviewpersonerne giver alle udtryk for, at det hænger sammen med, at VOH arbejder virksomhedsnært. De har ikke bare en god forståelse for den virksomhed de samarbejder med, men de formår også at omsætte deres store ekspertviden om muligheder og barrierer i inklusion af mennesker med handicap på en måde, som ifølge interviewpersonerne fra virksomhederne gør det langt mere enkelt for dem at lykkes med deres inklusionsstrategier og lykkes i arbejdet med at ansætte og positivt fastholde mennesker med handicap, til gavn for dem og for virksomheden.

5 Drivkræfter og barrierer i indsatsen

I dette kapitel beskriver vi de drivkræfter og barrierer, evalueringen peger på som centrale for at lykkes med VOH's indsats. Drivkræfterne er udvundet med afsæt i en tværgående analyse af de forskellige former for udbytte, som netop er præsenteret i kapitel 3, mens den tværgående analyse af barrierer beror på de dele af interviewene, hvor vi har spurgt ind til, hvilke barrierer på området, som de forskellige interviewpersoner ser for videnscentret generelt.

Først uddyber vi de tværgående drivkræfter. Dernæst uddyber vi de barrierer, som evalueringen peger på.

5.1 Centrale drivkræfter i videnscentrets indsats

Evalueringen peger på fem centrale drivkræfter for, hvorfor videnscentret lykkes i sin indsats. De er skitseret i boksen nedenfor og uddybet i de næste delafsnit.

5.1.1 VOH som medvirkende til at understøtte positive forandringsdrivkræfter i de borgerrettede indsatser

Den første drivkraft, der kan spores på tværs af data, relaterer sig til den borgerrettede indsats i VOH-regi, herunder de forandringsdrivkræfter og mekanismer indsatsen iværksætter, som skaber et udbytte for borgerne (jf. kapitel 3).

Udgangspunktet er her, at mennesker med handicap ofte kan have flere forskellige problemstillinger på én gang, hvor der ikke findes en standardløsning eller bestemt metode til at løse borgeren situation. Her viser evalueringen, at de fagprofessionelle i indsatsen i VOH systematisk prioriterer og estimerer, hvad der er vigtigt at arbejde med, sammen med den enkelte borger, således indsatsen tilpasses og målrettes de forskellige årsager, der kan være til problemerne. Ved at prioritere tid til at foretage en mere systematisk kortlægning og analyse af borgerens situation, viser data fra evalueringen, at de fagprofessionelle i højere grad kan handle på baggrund af en reflekteret og begrundet viden, som flugter med borgerens ønsker og behov, og som understøtter

forskellige forandringsdrivkræfter, som autonomi, muligheder, motivation og kapabiliteter hos borgeren.

I figuren til højre ses nogle af de forandringsdrivkræfter og mekanismer, som er relationsopbyggende, motiverende, guidende, rådgivende og opkvalificerende, og som

Figur 3: Forandringsdrivkræfter og mekanismer i indsatsen

netop er de elementer, som borgerne, men også de fagprofessionelle, italesætter som virkningsfulde i at bringe borgerne i job eller tættere på deltagelse og beskæftigelse.

I tæt tilknytning til ovenstående, viser evalueringen også, at der er mekanismer i borgernes omgivelser, som understøtter dem i deres udvikling og trivsel, herunder deltagelse i fællesskaber og som er i tråd med de mekanismer og kernelementer, der er udfoldet i forandringsteorien for indsatsen. Det drejer sig om mekanismer som at have et vedholdende fokus i indsatsen, at sikre tilgængelighed, at have et ressourcerorienteret perspektiv, en nuanceret forståelse af forandringsprocessen, at være forundrende overfor egne fagprofessionelle forforståelser. Disse italesættes af de mange fagprofessionelle, der er interviewet som led i evalueringen.

5.1.2 Den ekspertdrevne og vidensbaserede tilgang som giver mulighed for at hente viden og rådgivning

Den anden drivkraft, som evalueringen entydigt peger på, er behovet for et videnscenter på området, der kan medvirke til at drive vidensdagsordenen. Handicapområdet er et område, der ikke traditionelt har været domineret af en stærk evalueringskultur, og hvor der ikke gennem årtier er foretaget studier, som har kunne tilføre evidensbaseret viden om, hvad der virker for specifikke målgrupper af mennesker med handicap indenfor beskæftigelse, fritid og deltagelse, herunder også hvorfor, hvordan og under hvilke omstændigheder.

Videnscentret betragtes af mange som netop det sted, hvor det er muligt at hente viden og rådgivning, både via dialog og sparring med videnscentrets medarbejdere, men særligt ved konkret at kunne gå ét sted hen for at hente anvendeligt data i form af tal, statistik, analyser og erfaringsopsamlinger. Flere fortæller, at de allerede gør det på nuværende tidspunkt, og som en interviewperson siger:

”Jeg får viden og inspiration. Sådan noget som, at de tygger en masse ting igennem og laver en rapport om handicap og beskæftigelse. Jeg har måske ikke set kilderne selv.”

Langt størstedelen fremhæver behovet for viden på handicapområdet. Det er både ift. at generere viden og at fastholde vidensdagsordenen på området, men særligt at have en aktør, der samler og formidler den viden, der allerede er på området, så den gøres tilgængelig for andre relevante aktører på handicapområdet og øvrigt interesserede. Som en interviewperson siger:

”Der er brug for, at vi har et reelt videnscenter, der ved noget om handicap”, mens en anden udtrykker det således: ”Der er behov for et videnscenter, der er vidensstærkt [...] Der er behov for en neutral aktør på handicapområdet”.

5.1.3 Det netværksfaciliterende, som bringer mennesker på tværs af området sammen

En tredje drivkraft, som evalueringen også entydigt peger på, er den netværksfaciliterende rolle, som VOH har. Videnscentret driver forskellige netværk, som medvirker til at samle folk på tværs af:

- Sektorer som social, beskæftigelse, uddannelse.
- Kommune, region og stat.
- Små og store organisationer.
- Forskellige handicapgrupper.
- Fagligt fokus som beskæftigelse, idræt, natur.

Særligt beskæftigelsesnetværket fremhæves, men også konkrete aktiviteter, der samler områdets aktører nævnes. En interviewperson fortæller:

”Onlineseminar i corona-tiden. Det var en god agil aktivitet fra VOH i situationen. VOH bliver for mig facilitatorerne. Fordi de lytter rundt i deres netværk. De agerer på det, og de samler os, selvom vi alle sidder med snuden i sporet”.

Netværkene beskrives som konkrete aktiviteter, der medvirker til at bringe relevante aktører sammen og drøfte udfordringer, som ikke løses med én tilgang, og som ofte kræver flere forskellige forståelser og rationaler for at finde løsningsmodeller eller tiltag til at løse udfordringerne sammen. En interviewperson fortæller:

”Videnscentret har været gode til at se på, hvor er der forskellige former for udfordringer på området. Og i stedet for bare at adressere det, så føre parterne sammen og drøfte dem. En af deres forcer ligger i, at de ikke kommer fra beskæftigelsesverdenen. De er ikke på samme måde silotænkende”. En anden siger det sådan her: ”Videnscenter om Handicap er dem, der har bragt praksisfeltet og staten sammen. Det er vigtigt, at vi forstår begge dele”.

5.1.4 Helhedsperspektivet og dagsordenen om aktiv deltagelse i det hele levede liv

Den fjerde drivkraft, der fremhæves på tværs af interviewene, er VOH's mulighed for at være garant for og for at bevare det helhedsorienterede fokus på mennesker med handicap.

Generelt er der på social-, uddannelses- og beskæftigelsesområdet et ønske om at betragte borgeren i et helhedsorienteret perspektiv, ligesom der også gennem de seneste år både centralt og lokalt er igangsat initiativer, der søger at finde løsninger og modeller på at arbejde helhedsorienteret. Senest med den kommunale ungeindsats (KUI) og den nye hovedlov, som forventes at træde i kraft i efteråret 2021. Men hvor delmængden af det fælles perspektiv forankrer sig i flere monofaglige områder, lovgivninger og økonomiske rationaler, har videnscentret reelt mulighed for at indtage og fastholde et fokus på helheden grundet deres rolle som et uafhængigt og uvildigt videnscenter.

En interviewperson sætter ord på VOH's rolle således:

”En friere rolle. En lidt mere innovativ rolle. Der er også CABI, som er mere strømlinet ift. beskæftigelsesområdet. De [VOH] kan tillade sig at være lidt mere frit-tænkende. Hvordan er det at leve med handicap over længere tid? Altså det bredere perspektiv”.

En anden interviewpersoner siger om videnscentret:

”Det, de kan, er at være en aktør, som kaster lys på nogle tværgående emner. Det er der behov for, fordi andre fokuserer på siloer. Det er enormt styret af økonomi og lovgivning. Der kan vi få den individuelle forståelse ind i lovgivningen”.

En tredje interviewperson giver udtryk for det således:

”Bredere set kan man sige, at der er en tendens til, at den offentlige samtale om mennesker med handicap kommer til at handle om mennesker, der er marginaliserede, kampen mod systemet, mod kommunen. Mennesker, der føler sig trådt på. Der er ikke noget af det, der ikke er sandhed i. Men det er utroligt godt at have en vidensaktør, der har blik for, at livet er mangefacetteret, og at livet ikke kun handler om, hvordan det står til i velfærds-Danmark, men også handler om deltagelse og inklusion i samfundslivet”.

Andre igen beskriver det som, at VOH kan gøre opmærksom på, at der er fællesskaber på mange måder, og at eksempelvis fritidslivet betyder noget som en bane, der kan give mulighed for at prøve sig selv af og deraf få mod og lyst til at arbejde med sig selv og brugen af den støtte, det vil kræve at indgå i en beskæftigelseskontekst og et arbejdsfællesskab.

5.1.5 Brobygningen mellem det forskningsbaserede og den praksismæssige anvendelighed

Den femte tværgående drivkraft for videnscentret, som fremhæves på tværs af størstedelen af interviewene, er VOH's nuværende og fremadrettede rolle i at bygge broen mellem forskning og viden – og den praksis, der skal anvende og omsætte den til gavn for mennesker med handicap.

Her ser en stor del af de interviewede personer VOH have en unik rolle i både at have et ben i den videnstunge og til dels forskningsbaserede lejr og samtidigt at være i praksis og i direkte relation til fagpersoner og borgere på området. Det

betyder, at videnscentret er opdateret på nyeste viden eller forskning på området, som de via forskellige kanaler gør områdets aktører opmærksomme på findes - og også er i praksis via forskellige initiativer og tiltag.

Flere interviewpersoner fortæller om VOH's rolle ift. at gøre forskning og viden anvendeligt for praksis. En interviewperson siger blandt andet:

"Videnscentret har mulighed for at lave noget mere praksisnært. De får viden ind direkte fra mennesker med handicap", mens en anden siger: "De er gode til at forstå forholdet mellem den oplevede virkelighed hos målgruppen og så praksis. De er gode til at omsætte viden til noget, der virker i praksis. Det er der en mangel af på området", og en tredje siger: "VOH kan blive en central brobygger mellem forskning og praksis og arbejde systematisk med deres relationer til relevante forskningsmiljøer og vidensinstitutioner samt relevante myndigheder og fagorganisationer".

5.2 Barrierer i Videnscentrets indsats

Evalueringen peger på fire centrale barrierer for, at VOH lykkes med sin indsats. De er skitseret i boksen nedenfor og uddybes i de efterfølgende delafsnit.

BARRIERER I INDSATSEN

1. Videnscentret møder en 'siloopdelt virkelighed'
2. Et område med mange stærke og tydelige aktører
3. Balance i at være en ekspertdrevet aktør og samtidigt at sikre omsætning af viden
4. Manglende dokumentation af effekter og systematisk indhentning af viden

5.2.1 Videnscentret møder en siloopdelt virkelighed

Handicapområdet rummer mange forskellige fagligheder og lovgivninger, der er indbyrdes sammenhængende og skal medvirke til at sikre et helhedsorienteret blik på borgeren og på den situation, som borgerens handicap stiller borgeren i. Samtidigt er fagligheder og lovgivninger institutionelt forankret i forskellige styrelser, kommunale forvaltninger og kan også have forskellige mål med de indsatser, der kan iværksættes indenfor de pågældende lovgivningsmæssige rammer. Det betyder, at der naturligt anvendes forskellige monofaglige tilgange og ses med forskellige perspektiver på mennesker med handicap.

Netop denne virkelighed møder VOH, og det kan kollidere med den forståelse, som et videnscenter, der ikke er forankret i et sektormæssigt område, kan tillade sig at have. Det kan betyde, at videnscentret kan miste gennemslagskraft med det helhedsorienterede perspektiv på deltagelse og fællesskaber, fordi det er nemt for siloforankrede aktører at bruge argumentet om, at det ikke kan lade sig gøre i det institutionelle set up, som indsatserne udmøntes indenfor.

5.2.2 Et område defineret af mange stærke og tydelige aktører

Ligesom handicapområdet rummer mange forskellige fagligheder, rummer området også mange aktører, der alle ønsker at sikre de bedste betingelser for mennesker med handicap, men som har forskellige dagsordener og behov for at gøre opmærksomme på sig selv. Der er således mange 'stærke stemmer' på området, og særligt handicaporganisationerne er naturligt meget politisk orienterede i deres arbejde, nogle benævner sig selv som lobbyister.

Det rejser spørgsmålet om, hvad VOH's plads er på området, og hvordan videnscentret kan positionere sig selv. Det rejser også spørgsmålet om, hvorvidt den rolle som uvildig, neutral eller upolitisk, som flere beskriver videnscentret som, kan få plads og taletid i 'konkurrence' med tydelige og synlige aktører, som allerede er dominerende på området.

Videnscentret opererer på et område, hvor der er en fin balancegang i positivt at positionere sig selv som en relevant og væsentlig part på området uden at 'træde ind over' andres domæner. At gøre sig selv synlig som en uundværlig brik i det større puslespil, og samtidigt at fremhæve de andre aktører som en central del af at sikre sammenhæng på området.

5.2.3 Balance i at være en ekspertdrevet aktør og samtidigt at sikre omsætning af viden

Det afføder en overvejelse om videnscentrets svære rolle og balance i at være vidensbaseret, 'nørden' og ekspertdrevet og samtidigt at sikre spredning, omsætning og forankring af viden i praksis. Det kræver forskellige kvalifikationer og kompetencemæssige profiler i et videnscenter at sikre begge dele, ligesom det kræver forskellige tiltag og tilgange. En interviewperson foreslår:

"[VOH kunne] strukturere viden og lægge det tilgængeligt. Det er en jungle. Der sidder mange, der ved noget om det her, men folk er travle. Især dem på politisk niveau. Men der sidder også mange, der har interesse for handicap, som har behov for viden, og som ikke har det store overblik".

I forlængelse heraf peger nogle af de interviewpersoner, der repræsenterer virksomhederne, på, at videnscentret har en rolle i at understøtte virksomhederne i at formidle 'de gode eksempler' på, hvordan man som virksomhed arbejder med inklusion af mennesker med handicap på arbejdspladserne. Nogle af interviewpersonerne giver udtryk for, at de gode erfaringer fra virksomhederne om inklusion af mennesker med handicap kan inspirere andre virksomheder til at ansætte mennesker med handicap og kan klæde virksomhederne på med de gode virkemidler til at støtte og fastholde mennesker med handicap i arbejdsfællesskabet i virksomheden.

En interviewperson fortæller, at udviklingen på arbejdsmarkedet kalder på et fokus på diversitet i arbejdsfællesskaber. Interviewpersonen siger:

"Det er også drevet af arbejdsmarkedet, som er så trængt. Så de kommer til at interessere sig for det her. Uden tvivl [...] Vi har mange SMV'er [små og mellemstore virksomheder]. Det kan virke som en stor opgave at tage. Det skal afdramatiseres. De skal klædes på med viden, så de får mod på at hoppe ud i opgaven. Styrke vidensniveauet; hvad er det, der er svært for de unge? Hvordan kommer det til udtryk. Hvordan skal de støttes?". En anden siger: "De store virksomheder siger: vi kan brande os på det her. Der er også ressourcer her. Novo har meget glæde af det. Grundfos også. Men hvordan breder vi det ud til mindre og mellemstore virksomheder? Videnscentret kan åbne deres øjne for, hvad det vil sige at have en ansat med et handicap".

5.2.4 Manglende dokumentation af effekter og systematisk indhentning af viden

Generelt bliver der på tværs af interviewpersonerne peget på, at handicapområdet er et område, der ikke i traditionelt set har været præget af dokumentation af indsatser og systematisk indhentning af data om borgere med handicap og beskæftigelse. En interviewperson beskriver det således:

"[...] vi mangler også generelt et bedre vidensgrundlag, som kan sikre at få flere mennesker med handicap i beskæftigelse. Den viden vi mangler ifht. handicap og beskæftigelse er, at der ikke bliver foretaget dokumentation af forløb for mennesker med handicap i beskæftigelse. Vi kender derfor ikke de gode og effektive metoder. Der er et statistisk dårligt grundlag på området, som gør vi ikke helt kan forstå, hvad udfordringer og barrierer er – og hvad der skal til for at understøtte at flere kommer i beskæftigelse". En anden understøtter pointen og siger: "En del af forklaringen på manglen er et manglende politisk fokus på handicapområdet. Der mangler viden om, hvordan det står til. En gang hver tiende år laver vi analyser af, at det står skidt til, men der mangler et kontinuerligt arbejde med det".

Den manglende viden betyder, at videnscentret kan have svært ved at møde ønsket om, at aktører kan hente viden hos dem om virkningsfulde indsatser, idet viden ikke altid er der. Det kræver et kontinuerligt arbejde for videnscentret i at sikre de rette alliancer med blandt andet uddannelses- og forskningsverdenen for at få nyeste viden og medvirke til at

omsætte og sprede viden. Her siger en interviewperson fra forskningsmiljøet: *”De har stået med åbne arme omkring vores forskning”*.

Der er dog også interviewpersoner, der stiller spørgsmålstejn ved, hvorvidt der fortsat mangler viden på området, og i stedet spørger, om det måske snarere handler om, at det er blevet en fortælling på området. De peger på, at der indenfor nogle handicapgrupper efterhånden er en stor mængde viden om virkningsfulde indsatser og tilgange, men at der mangler et systematisk arbejde med at omsætte viden i beskæftigelsesindsatsen for mennesker med handicap.

6 Fokusområder for det fremadrettede arbejde i Videnscentret

På baggrund af de centrale fund i evalueringen, tegner Realize i dette kapitel et billede af tiltag til en fremadrettet styrkelse af VOH’s arbejde og indsats på området for mennesker med handicap. Tiltagene er operationaliseret på baggrund af en samlet integreret analyse af data og på baggrund af en workshop med aktører på området, herunder aktører fra det kommunale praksisfelt, civilsamfundet, handicaporganisationer og virksomheder på arbejdsmarkedet.

I figuren nedenfor ses et enkelt overblik over de seks forslag til tiltag og fokusområder i VOH’s fremadrettede arbejde. Efterfølgende er hvert enkelt tiltag og fokusområde udfoldet.

Figur 4: Overblik over fokusområder for det fremadrettede samarbejde

6.1 Tiltag 1: En endnu tydeligere profil for Videnscenter om Handicap

Det første tiltag, som evalueringen peger på, i det fremadrettede arbejde handler om VOH’s profil som et videnscenter. Der er flere interviewpersoner, der giver udtryk for, at VOH har et udviklingspotentiale i at skærpe deres profil som center. At have en mere tydelig fortælling om, hvorfor centret er til, hvilken værdi centret bibringer området, hvilken rolle centret har, og hvad de tilbyder området konkret.

Videnscentret har været i en transformationsproces over de senere år, og det betyder, at der naturligt er behov for at centret kommer til at stå stærkere i sin profil, og at formidlingen til områdets aktører afspejler den tydelighed. Nogle af interviewpersonerne giver udtryk for, at dét, der kan medvirke til at ’mudre’ billedet eller profilen af videnscentret er, at centret, lig andre videnscentre, har vidensproducerende, vidensindsamlende og vidensformidlende opgaver, men også har indsatser i praksis. Det betyder, at VOH til dels bevæger sig ind i forskningsfeltet og tager en plads i videns- eller

uddannelsessektoren, til dels bevæger sig ind i det felt, der i højere grad har profil af at levere konkrete indsatser og dermed løfter en opgave, som ikke umiddelbart kobles til et videnscenter.

Denne dobbelthed, som VOH har, kan være medvirkende til at svække profilen som et videnscenter. Samtidigt er det netop dobbeltheden - at VOH så at sige har et ben i 'begge lejre' - som en stor del af interviewpersonerne fremhæver som dét, der gør videnscentret unik og har en særegen styrke. De praksisrettede og borgervendte indsatser, som giver direkte adgang til mennesker med handicap, giver VOH viden og erfaringer ind på første hånd, som kan sikre legitimitet og dybdeforståelsen for de, dels mennesker som centrets viden skal støtte i at få bedre og mere sammenhængende indsatser, dels den praksis, hvori indsatsen udøves. Samtidigt er det den stærke kobling til forsker- og vidensmiljøerne, der giver legitimitet i tyngden og validiteten af den viden, som VOH formidler og understøtter implementeringen af i praksis.

Samlet set peger det på, at VOH's profil er alsidig, og at centret fortsat skal arbejde med at alliere sig med praksisfeltet, såvel som med forskermiljøerne, men at fortællingen om centret med netop denne unikke position med fordel kan skærpes og gøres tydelig, formentligt internt såvel som eksternt. I boksen nedenfor ses input til, hvordan videnscentret kan understøttes i at arbejde yderligere med en kernefortælling i deres profileringsarbejde.

INSPIRATION TIL UDVIKLING AF ARBEJDET MED EN KERNEFORTÆLLING

Med kernefortælling menes en fortælling om, hvorfor indsatsen er sat i værk, hvorfor man tror på den, og hvorfor ens omgivelser, fx ledelseskolleger, medarbejderkolleger og samarbejdspartnere bør interessere sig for den.

Kort fortalt er en kernefortælling en kommunikation, der samler indsatsens essens. Det vil sige summen af indsatsens historie, kultur, viden og værdiskabelse. Men en kernefortælling er mere end bare en historie. Det er indsatsens ankersted, der skal sikre, at der er bund, attraktionsværdi og troværdighed i kommunikationen om indsatsen.

Ledelse og medarbejdere i VOH kan med fordel arbejde på en kernefortælling om indsatsen, der viser retningen for kommunikation herom. Kernefortællingen bliver således et strategisk værktøj, der sikrer sammenhæng i stil, tone og indhold på tværs af alt, hvad der foretages i arbejdet med VOH's indsats.

6.2 Tiltag 2: Styrke et tværfagligt arbejde på området for mennesker med handicap

Det andet tiltag, som evalueringen peger på, er, at det kan være en udfordring at opbygge kapacitet til arbejdet med en rehabiliterende indsats og det tværfaglige arbejde omkring mennesker med handicap i en lokal kontekst og i de enkelte organisationer. At styrke og videreudvikle en mere tværfaglig tilgang til arbejdet med mennesker med handicap er en hovedambition for VOH. En ambition, som også VOH afspejler, hvor der er en tværfaglig sammensætning af medarbejdere, hvor der er fokus på at se på tværs af områder og fagligheder, og hvor der over tid er opbygget en effektiv og værdiskabende måde at arbejde tværfagligt sammen på.

Evalueringen viser også, at et centralt udbytte af VOH's indsats er, at der er sket en gradvis forbedring i det tværfaglige samarbejde på området. Til trods for det, viser evalueringen også, at der er udfordring i forankringen af mere systematiske modeller for tværfaglige tilgange til arbejdet - og dermed også fortsat et stort udviklingspotentiale og gevinster at høste i et endnu mere systematisk arbejde med at styrke en sådan tilgang i praksis, både i kommuner, civilsamfundsorganisationer og virksomheder.

I et fremadrettet arbejde vil det derfor være relevant at gå systematisk til værks i refleksioner om, dels hvordan mindsetet og forståelsen af en tværfaglig tilgang, som den ses i VOH's egen organisation, kan udbredes og forankres i de organisationer, der arbejder med mennesker med handicap, dels hvordan en mere konkret model for et levedygtigt og bæredygtigt tværfagligt samarbejde kan opbygges i praksis.

Det kræver et vedvarende fokus og tid til opbygning af et mindset, hvor det forebygges, at "systemerne" vender tilbage til det velkendte og ser egen verden og omverden ud fra et snævert monofagligt perspektiv.

KENDETEGN VED TVÆRFAGLIGT SAMARBEJDE, SOM VOH KAN FREMME I PRAKSIS

- At der arbejdes med et fælles mål for indsatsen og koordinering af og sammenhæng i arbejdsrelationer gennem delt viden, respekt og forundring omkring hinandens fagligheder
- At der arbejdes med konstruktiv og anerkendende kommunikation i de mange forskellige arbejdsrelationer
- At det tværdisciplinære og tværfaglige samarbejde tilrettelægges på et videns- og datainformeret grundlag
- At ledere i organisationen leder udvikling af praksis på tværs - og på et vidensinformeret grundlag
- At organisationen driver samarbejdet omkring et eller flere fælles mål og styrker de fagprofessionelles tværdisciplinære og tværfaglige mindset
- At organisationen udvikler et stærkere fællessprog, fælles værdier og fælles standarder for det tværdisciplinære og tværfaglige samarbejde om indsatsen
- At der er en høj grad af vidensdeling og positiv, løsningsfokuseret og rettidig kommunikation mellem de ledere og fagprofessionelle, der indgår i samarbejdet
- En anerkendelse af, at det tager tid af få skabt en fælles forståelse af målgruppen, området, tilgange og metoder – og en accept af at dette kan være mange forskellige ting og ses fra mange perspektiver, som man forholder sig nysgerrigt til.

6.3 Tiltag 3: Systematik i data på området for mennesker med handicap

På tværs af de mange interviewpersoner, herunder også særligt interviewpersoner fra uddannelsesområdet og forskningsverdenen, italesættes dig et behov for at få skabt endnu større systematik i dataindsamling og opbevaring af data på området for mennesker med handicap. Det handler både om en videreudvikling af dataopsamling på området, for eksempel data om målgruppens problemkompleks og deres deltagelse i aktive fællesskaber, og det handler om opsamling af data og analyse af data, der kan kaste lys over effektiviteten af forskellige metoder og indsatser, som er målrettet mennesker med handicap.

Flere af interviewpersonerne udtrykker et ønske om, at VOH går ind i arbejdet med at få systematisk i data-landskabet på området for mennesker med handicap. Det kan for eksempel være ved at presse på for, at der skabes platforme for dataopsamling og dataformidling eller at mulighederne for mere systematisk, ensartede måleparametre udvikles i praksis. Samtidig italesættes blandt interviewpersonerne et ønske om, at VOH i deres vidensopsamling og vidensformidling i endnu højere grad er fokuseret, dels på opsamling af studier af effektive metoder og indsatser målrettet mennesker med handicap, dels eventuelt effektevalueringer af allerede igangværende metoder og indsatser i dansk kontekst. Det kan for eksempel være ved at have et større fokus på at opsamle viden fra effektstudier, eller på egen hånd tage initiativ til at gennemføre mere systematisk kvantitative effektstudier, for eksempel i samarbejde med uddannelses- og forskningsinstitutioner.

6.4 Tiltag 4: Synlighed i landskabet

Som en vigtig del af indsatsen i VOH er der arbejdet systematisk med en profilering af VOH, blandt andet digitalt. Det har også ført til et øget kendskab til VOH, for eksempel ved, at der i medio 2021 er 30 pct. flere modtagere af nyhedsbreve end ved udgangen af 2020, ligesom der er kommet 200 flere følgere på VOH's Facebook-profil og 300 flere følger på VOH's LinkedIn-profil i samme periode. Samtidig kan det ses, at andele af sidehenvvisninger fra sociale medier er steget fra ca. 10 pct. i 2020 til 15 i 2021. Ligeledes ses en fordobling i antallet af sidehenvvisninger på VOH's hjemmeside i perioden fra udgangen af 2020 til medio 2021 ift. samme periode året før.

Flere af de interviewpersoner, der indgår i evalueringen, giver dog et indtryk af, at deres kontakt til og samarbejde med VOH er opstået tilfældigt, og at de ikke tidligere kendte til VOH. Det peger på, at der er et potentiale i at styrke VOH's synlighed i landskabet af offentlige, private og frivillige organisationer, der arbejder med mennesker med handicap, og som kan få et udbytte af den viden, rådgivning og støtte, som VOH kan levere.

I et fremadrettet arbejdet kan det være en god idé, at VOH arbejder systematisk med at skabe opmærksomhed omkring centret gennem en effektiv og målrettet strategi for at skabe synlighed omkring organisationen. Erfaringerne viser, at det drejer sig om mere end at iværksætte en kampagne, men i højere grad om at udarbejde en strategi for markedsføring med en klar plan for, hvordan VOH ønsker at gøre opmærksom på sig selv. Det handler både om at skabe en rød tråd i VOH's strategi for markedsføring, og det handler om at udnytte de forskellige platforme, som VOH har til rådighed, hvor der kan skabes synlighed. Her kan VOH finde inspiration i nedenstående idepunkter.

IDÉPUNKTER TIL AT SKABE SYNLIGHED OMKRING VOH

- Skab en markedsføringsstrategimodel med en klar kommunikationsstrategi, konkrete indsatsområder, angivelse af ansvarlige og operationelle mål for markedsføring og løbende evaluering herpå
- Operationalisering markedsføringsmodellen i konkrete aktiviteter, overvejelser om platforme for markedsføring,
- Skab alliancer med uddannelsesinstitutioner, forskningsinstitutioner og handicaporganisationer, hvorigenem der kan opnås et øget kendskab til VOH, og hvor VOH's viden og ekspertise kan aktiveres i et fælles arbejde. Det kan for eksempel være gennem faste eller mere ad hoc baserede fora, som muliggør dialog og refleksioner over viden, udviklingstendenser og tilgange på området for mennesker med handicap.

6.5 Tiltag 5: Videreudvikling af strategi for vidensformidling

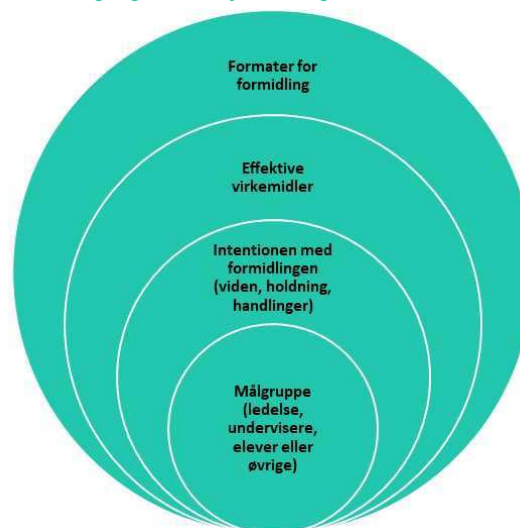
Evalueringen peger på, at interviewpersoner kan opleve det som en udfordring at finde frem til viden, som er målrettet dem, ligesom de oplever, at det kan være en udfordring af orientere sig i forhold til den store vidensbase, som er skabt af VOH. Ligeledes oplever de en udfordring knyttet til orientering og indhentning af målrettet viden på hjemmesiden.

For at VOH kan vinde endnu større indpas og gennemslagskraft, kan det derfor være relevant at arbejde mere systematisk og målrettet med formidlingsindsatsen i regi af VOH

På den ene side kan det handle om at udforske og gå i dialog om, hvilke målgrupper der er for vidensspredning og brug af viden og materiale, herunder om der er primære og sekundære målgrupper. Det kan også dreje sig om at gå i dialog om, hvorvidt der er behov for at fokusere i den viden og de materialer, der skabes af VOH, for eksempel færre materialer og mere målrettede materialer, som kan sikre VOH, og den viden som skabes, større gennemslagskraft i praksis.

På den anden side kan det være en god ide at gå til formidlingsindsatsen ud fra en mere systematisk forandringsteoretisk logik, som er illustreret i figuren til højre. Her er ideen, at formidlingsindsatsen bygger på en systematisk udforskning og identifikation af, hvilke målgrupper man ønsker at målrette sin vidensformidling, herunder fagprofessionelle, undervisere, ledere eller øvrige målgrupper. Når målgrupper er identificeret, bør man gå ind i en refleksion om intentionen med vidensformidling. Ønsker man alene at formidle viden til målgruppen for viden eller ønsker man i højere grad at præge holdninger med sin viden eller understøtte nye handlinger i praksis med sin vidensformidling?

Figur 5: Forandringsteoretisk tilgang til vidensformidling

Først når målgrupper og ønsket intention med vidensformidling er systematisk udforsket og identificeret, vil det næste skridt være, dels at identificere hvilke effektive virkemidler, der bedst når målgrupperne og understøtter den ønskede intention med vidensformidling, dels hvilke formater, for eksempel rapporter, videnskort, guides eller værktøjer, herunder også om formidlingen skal være eller analog eller digital.

Erfaringen er, at en sådan tilgang bidrager til en mere målrettet vidensformidling med større gennemslagskraft, ligesom det sikrer, at målgrupper mere enkelt kan søge inspiration givet deres behov for viden og dermed også reducerer en mere tilfældig fremsøgning af viden om viden og materialer i regi af VOH, da det kan bidrage til et "landskab" af viden, der er nemmere at orientere sig i og få gavn af alt efter, om det handler om udvikling af praksis eller mere strategisk arbejde på området.

6.6 Tiltag 6: Kvalificering af arbejdet med formidling af viden og brobygningen mellem viden og praksis

I tæt tilknytning til ovenstående viser evalueringen, at såfremt viden og erfaringer fra VOH skal gavne så mange fagprofessionelle i offentlige, frivillige og private organisationer, er det afgørende, at viden og materialer kan omsættes og forankres i praksis. Evalueringen viser, at mange af interviewpersonerne fremhæver VOH's kompetence til at bygge bro mellem videnstung teori og praksis, men der er også en efterspørgsel blandt de mange fagprofessionelle, der på den ene eller anden måde arbejder med mennesker med handicap om, at viden og materialer i endnu højere grad kontekstualiseres og konkretiseres. At sprede og omsætte viden er imidlertid ikke blot en simpel kommunikationsopgave. Erfaringerne er, at en effektiv spredning og omsætning af ny forsknings- og udviklingsviden forudsætter, at viden formidles og bearbejdes betydeligt med øje for den praksis og kontekst, hvori viden skal virke.

I et fremadrettet arbejde med VOH's vidensproduktion, vidensindsamling og udvikling af materialer til at understøtte vidensspredning og implementering, kan det være en god idé, at form og indhold for formidling af viden i VOH udforskes og kvalificeres gennem en løbende involvering og dialog med de ledere, fagpersoner og øvrige relevante, der skal gøre brug af materialer.

I boksene nedenfor ses dels en række principper, som kan være med til at understøtte det fremadrettede arbejde med at gøre det faglige indhold målrettet, mindre komplekst og mere omsætteligt i praksis, dels ideer og input til, hvor VOH kan styrke deres rolle som vigtigt brobygger mellem forskningsviden og praksis.

PRINCIPPER FOR SPREDNING OG OMSÆTNING AF VIDEN I PRAKSIS

- **Princip 1: Praksisrelevans er en nødvendig forudsætning for vidensspredning:** Forsknings- og udviklingsviden kan sjældent spredes og omsættes direkte i praksis. Det skyldes, at forsknings- og udviklingsviden ofte fokuserer på, hvad en bestemt indsats indeholder, og om en bestemt indsats virker. Derimod indeholder forsknings- og udviklingsviden sjældent klare svar på, hvordan den enkelte organisation kan bringe ny viden ind i egen praksis. Dette er dog en forudsætning for succesfuld vidensspredning, og det er derfor afgørende, at formidlingen indeholder tydelige illustrationer af, hvordan de forskellige indsatser konkret kan tilrettelægges og materialer anvendes.
- **Princip 2: Mundtlig formidling og brug af digitale platforme er effektive:** Vi ved af erfaring, at praktikere ofte orienterer sig i korte publikationer og artikler, der særligt er tilgængelige på digitale platforme og hjemmesider. Vi ved også, at der i høj grad er tale om en mundtlig videnskultur, hvor ny inspiration og ideer til nye tiltag ofte søges via sparring med kollegaer, på konferencer og via andre mundtlige formidlingsaktiviteter. Det er i høj grad nødvendigt at supplere evalueringsrapporten og indsatsbeskrivelser med andre formidlingsaktiviteter, hvis viden fra projektet skal spredes og forankres i praksis.
- **Princip 3: Understøttelse af vidensomsætningen sikrer forankring i praksis:** Det kan være en stor udfordring for organisationer og undervisere at omsætte ny viden til konkrete initiativer i praksis. Derfor er implementeringsstøtte ofte en forudsætning for en succesfuld overførsel af viden fra forsknings- og udviklingsmiljøer til praksis. Implementeringsstøtte kan tilrettelægges på mange forskellige måder, men nyere forskning og evalueringer indikerer, at særligt udviklingsforløb med elementer af aktionslæring kan bidrage til, at viden omsættes og forankres i praksis (Madsen, 2013). Formidlingen skal derfor både have fokus på de konkrete indsatser og på enkle, intuitive og praksisrelevante understøttende redskaber til implementering og kvalitetsudvikling af praksis på baggrund af viden om smag og mad.

IDEER OG INPUT TIL VOH'S ARBEJDE MED AT BYGGE BRO MELLEM FORSKNINGSVIDEN OG PRAKSIS

VOH's tilgang til spredning og omsætning af viden sker, dels gennem spredning og omsætning af nye metoder og viden om målgruppen af mennesker med handicap, dels gennem spredning og omsætning af mere generiske viden om vigtige principper, kerneelementer og mekanismer i indsatsen (dvs. hvordan en given indsats eller et tiltag virker, for eksempel fordi det styrker målgruppens motivation, eller fordi indsatsen bidrager til at opbygge nye kompetencer hos målgruppen).

Støtte til kommuner, organisationer i civilsamfundet og virksomheder i opbygning af en praksis, der er mere vidensbaseret, er derfor ikke en lineær proces, hvor forskningsviden og viden om lovende praksis automatisk flyttes fra en "produktionskontekst" til en "anvendelseskontekst". I stedet er der tale om, at medarbejdere i VOH også kan understøtte en transformations- eller oversættelsesproces. Det vil sige bidrage til at facilitere vidensformidling på en måde, hvor de fagprofessionelle i kommunerne og aktører i organisationer i civilsamfundet og virksomheder laver koblinger mellem den nye viden og det, de ved i forvejen og er optaget af, da det øger sandsynligheden for, at viden omsættes til praksis.

I det arbejde kan medarbejdere i VOH have nedenstående ideer og input for øje:

- Bringe mennesker sammen med henblik på at facilitere vidensinformeret interaktion og samarbejde, for eksempel ved brug af små inspirerende videnskort, der udtrykker nye forskning- og praksisbaseret viden på området eller fra beslægtede områder.
- Hjælpe medarbejdere, teams og grupper med at kommunikere og forstå hinandens behov, ståsteder og kompetencer, for eksempel ved at facilitere ideudveksling og spille positioner og behov op imod hinanden.
- Skubbe på for brugen af forskning og praksisviden i planlægning, klargøring og udførelse af initiativer, for eksempel ved at have fokus på sammenfletning mellem forskningsviden og kommunernes egen praksisviden fremfor overdragelse af viden.
- Understøtte evaluering af praksis med henblik på at identificere succes og lærings- og forbedringspotentialer, for eksempel ved at have evalueringskompetencer i VOH, som kan støtte andre organisationer og praksisfeltet med dette.
- Transformere ledelsens og medarbejdernes "issues" til spørgsmål, hvormed der kan søges viden og identificeres behov for udvikling og forbedring, både på ledelses- og medarbejderniveau, som ny viden kan bidrage til at løse.
- Navigere og guide ledelse, medarbejdere og teams gennem videnskilder og vidensfund, for eksempel ved at præsentere dem for nye publikationer, undersøgelser og evalueringer.
- Syntetisere og sammenfatte ny viden eller forskning, for eksempel ved at arbejde med kondenserede vidensskriv, små sammenfatninger eller en oplistning af de fire-fem vigtigste konklusioner i nye forskningspublikationer eller evalueringer til interesserede aktører på området.
- Omsætte, fortolke og oversætte viden responsivt i forhold til konteksten, for eksempel ved at formidle viden til de forskellige målgrupper, som adresserer deres specifikke udfordringer, potentialer, muligheder og behov.
- Bringe viden til kommuner, civilsamfund, handicaporganisationer og virksomheder, ikke alene om, hvad der virker, men hvorfor, hvordan og under hvilke omstændigheder.

7 Bilagsmateriale

7.1 Forandringsteorien for evalueringen

I figuren nedenfor ses den konceptualiserede forandringsteori, som operationaliserer de tre forandringsspor, kerneelementer knyttet til forandringssporene samt resultater på kort og langt sigt. Samtidig fremgår af forandringsteorien en lang række af de iværksatte implementeringsgreb til understøttelse af kerneelementer og realisering af de ønskede resultater på kort og langt sigt.

Tabel 1: Overblik over detaljeret forandringsteori

Tværgående implementeringsgreb	Forandringsspor	Aktiviteter	Kerneelementer	Resultater - Kort sigt	Længere sigt
<ul style="list-style-type: none"> • Videns-, data- og erfaringsopsamling • Vidensudvikling • Videns- og kapacitetsopbygning gennem formidling, rådgivning og undervisning 	<p>1. <i>Den borger-nære indsats</i>, som er direkte målrettet mennesker med handicap</p>	<p>Rehabiliteringsarbejde med 18-20 veteraner pr. år i region Midtjylland ud fra deres individuelt formulerede mål og ønsker samt løbende vidensopsamling på baggrund af dette. / Veteranprojekt: Drift, samarbejde med Region Syd og udvikling af fælles aktiviteter / Veteranindsats "På vej mod en god hverdag".</p> <p>Vidensindsamling og forberedelse af praksisudviklende projekt for voksendiagnosticerede/sendiagnosticerede med ADHD gennem desk-research, møder med videnspersoner, praktikere og borgere i målgruppen.</p> <p>Dialoger/samtaler og rådgivning af personer med handicap pba. henvendelser til videnscentret – herunder primært beskæftigelsesunderstøttende samtaler med ledige med handicap, der ønsker rådgivning og sparring i deres indsats for at opnå beskæftigelse, samt uformelt netværk af ressourcepersoner (mennesker med handicap).</p>	<p>Håndholdt støtte og rådgivning af personer med handicap, der ønsker at (gen)finde god hverdag og aktiv deltagelse i samfundets fællesskaber – herunder arbejdsfællesskabet.</p> <p>Identificering af barrierer og videnshuller gennem dialoger med borgere med handicap.</p>	<p>Styrket faglig indsats med fokus på rehabilitering</p> <p>Veteraner med PTSD oplever øget trivsel og øget mestring af hverdag</p> <p>Personer med handicap opnår afklaring og indsigt i muligheder og behov ift. beskæftigelse</p> <p>Afdækket vidensbehov og mulig praksisudviklende indsats for voksne med ADHD</p>	<p>Ny styrket tværfaglig metode til mennesker med ADHD – styrket helhedsorienteret indsats</p> <p>Forankring af rehabiliteringsindsats for PTSD-ramte veteraner</p> <p>Mennesker med handicap kommer i øget grad i beskæftigelse eller tættere på beskæftigelse og deltager i højere grad i samfundets fællesskaber</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Netværksfacilitering, netværksdeltagelse og relationsdannelse 	<p>2. <i>Den praksisrettede indsats</i>, som er målrettet de fagprofessionelle i kommuner, herunder jobcentre, og regioner, og øvrige samarbejdende virksomheder,</p>	<p>Vidensopsamling af aktuelt bedste viden i beskæftigelsesindsatsen for mennesker med handicap.</p> <p>Vidensformidling og rådgivning om barrierer, metoder og 'best practice' i beskæftigelsesindsatsen for mennesker med handicap gennem oplæg, formidlingsartikler, online seminarer, videoforedrag, podcasts, oplæg og konsulentsamarbejde ift. virksomheder, jobcentre og handicaporganisationer mhp. udvikling af rummelige arbejdsfællesskaber.</p>	<p>Vidensopsamling og tværgående formidling om barrierer, deltagelsesmuligheder og indsatser for mennesker med handicap</p> <p>Facilitering af faglige og handlingsorienterede netværk.</p> <p>Vidensformidling, dialog og undervisning af praktikere med henblik på kapacitetsopbygning, samt udvikling af kompetencer og værktøjer, der understøtter</p>	<p>Styrket aktuelt bedste viden-informering, kapacitetsopbygning samt udvikling af kompetencer blandt virksomheder, praktikere og foreninger</p> <p>Flere praktikere og virksomheder bruger VOH's viden om rehabilitering og deltagelse til at styrke indsatsen</p> <p>Understøtte helhedsforståelse i rehabiliteringsindsatser</p>	<p>Øget deltagelse og beskæftigelse for mennesker med handicap</p> <p>Tilgængelige og rummelige fællesskaber, herunder arbejdsfællesskaber, for mennesker med handicap</p>

Tværgående implementeringsgreb	Forandringsspor	Aktiviteter	Kerneelementer	Resultater - Kort sigt	Længere sigt
	handicaporganisationer, civilsamfundssorg., samt uddannelses- og forskningsinstitutioner	<p>Udvikling og facilitering af beskæftigelsesnetværk med hovedfokus på udvikling af samarbejde mellem handicaporganisationer, beskæftigelsesaktører og virksomheder.</p> <p>Kompetenceudvikling/undervisning i beskæftigelsesindsatsen i jobcentre ifm. RUM3-projektet.</p> <p>Formidling af aktuelt bedste viden om deltagelse i fritid og bevægelse for personer med handicap gennem nordisk konference, videoforedrag, litteraturreviews, facilitering af fritidsnetværk, oplæg og konsulentsamarbejde.</p> <p>Formidling af aktuelt bedste viden om rehabilitering, herunder ude-rehabilitering, gennem rådgivning, national konference, bidrag til hvidbog, antologi, artikler, oplæg og konsulentsamarbejde.</p> <p>Formidling af aktuelt bedste viden om deltagelse i friluftsliv gennem udvikling af projekt om styrket deltagelse for personer med handicap i naturen, bidrag til Naturmødet, og facilitering af friluftslivsnetværk</p> <p>Udvikling af metoder og redskaber, der styrker deltagelse i idræt og bevægelse blandt børn med handicap i grundskolen</p> <p>Udarbejdelse af vidensoverblik om uddannelse og handicap</p> <p>Afdækning af forskernetværk på handicapområdet</p> <p>Udvikling og udbredelse af Solsikkesnoren med sigte på at hjælpe personer med usynlige handicap til at deltage i hverdagslivet</p>	<p>deltagelsesmuligheder for mennesker med handicap.</p> <p>Konsulentstøtte, rådgivning og sparring med praksisaktører, der har fokus på deltagelsesskabende aktiviteter for mennesker med handicap.</p>		
	3. Den policyrettede indsats, som er	Vidensformidling om aktuelt bedste viden vedr. handicap og deltagelse for mennesker med handicap gennem oplæg, formidlingsartikler, online seminarer,	Udvikling, opdatering og formidling af aktuelt bedste viden i form af	Flere uddannelsesinstitutioner, handicaporganisationer og beslutningstagere bruger	Styrket bevidsthed om deltagelse og inkluderende fællesskaber

Tværgående implementeringsgreb	Forandringsspor	Aktiviteter	Kerneelementer	Resultater - Kort sigt	Længere sigt
rettet mod ledere og beslutningstagere i den private og den offentlige sektor	<p>Videoforedrag, podcasts, konferencer, publikationer mv.</p> <p>Udarbejdelse af kronikker/blogindlæg på egne og andre fagrelevante platforme, sociale medier mv. samt afholdelse af debat fx på Folkemødet 2021.</p> <p>Udvikling af VOH's strategi, profil og formidling</p> <p>Omlægning af biblioteksfunktion til videns- og analysefunktion med fokus på lettilgængelig og brugbar viden om deltagelse og handicap</p> <p>Udvikling og implementering af en ny version af hjemmeside www.handivid.dk.</p> <p>Bidrag hørings svar</p> <p>Afsøgning af fremtidsmuligheder for irfa.dk</p>	<p>egne temasider, publikationer samt formidling af viden mellem praksis-, forsknings- og beslutningstagerniveauet.</p> <p>Sparring med offentlige aktører/beslutningstagere – deltagelse i følgegrupper, advisory boards mv.</p> <p>Dialoger med det politiske aktører</p>	<p>VOH's viden om rehabilitering og deltagelse til at styrke indsatsen.</p> <p>Flere kender og bruger VOH's hjemmeside</p> <p>Styrket viden om deltagelsesbarrierer, -muligheder og virksomme indsatser for mennesker med handicap</p> <p>Udvikling af VOH med tydeligere profil og flere brugere</p>	<p>Flere aktører bidrager til at skabe og styrke deltagelse for mennesker med handicap</p> <p>En bedre vidensinformeret praksis og politik udvikling på området</p>	

